

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Debreczen, XXI. évf. 41. szám.

ÁRA 10 KORONA

1923 február 21. Szerda.

Kézigránátos merényletet akartak elkövetni Rassay ellen

Budapest, február 20. A késő éjszakai órákban megdöbbentő merényletterről számolt be budapesti tudósítónk. Ismeretlen tettesek kézigranátot tartalmazó titokzatos csomagot küldtek Rassay Károlynak, a magyar liberálisus kimagasló alakjának lakására, akinek óvatosságán azonban meghiusult a sötétben bujkáló „felelőtlen elemek” galád terve és a nagynevű politikus tovább folytathatja lankadatlan küzdelmét az igaz jogrendért és biztonságért.

A meghiusult merényletről az alábbi szűkszavú tudósítást telefonálja budapesti tudósítónk.

Ma este fel egy hordár állított be Rassay Károly lakására és egy csomagot akart neki átadni, amelynek küldőjét azonban nem tudta megnevezni. Rassay Károly átvette a csomagot, de azt nem bontotta fel, hanem

óvatosságból felküldötte a rendőrségre, mert alapos gyanúja volt rá, hogy a csomag pokolgépet, vagy más merénylő eszközt tartalmaz. A rendőrségen szakértők vették a csomagot vizsgálat alá. Kibontották és egy kézigranátot találtak a csomagban.

A rendőrségre ma éjjel még egy csomagot hoztak be megvizsgálás végett, amelyet Miklós Andornak, Az Est szerkesztőjének akartak kézbesíteni. Miklós Andor szintén gyanút fogott és a rendőrségre továbbította a csomagot, ahol azt felbontották és szintén egy kézigranátot találtak benne.

A rendőrség még az éjszaka folyamán megindította a nyomozást a titokzatos kézigranátos csomagok küldői iránt, de eddig még eredmény nélkül.

Az utcáról küldték a csomagot

Este felé egy ismeretlen ember az Emke-kövérház előtt egy csomagot adott át egy hordárnak, hogy azt vigye fel Miklós Andornak. Az Est szerkesztőségébe. A szerkesztőségben azonban már nem tartózkodott senki.

csupán a telefonos kisasszony, akit a hordár figyelmeztetett, hogy a csomag neki van. A telefonos kisasszony a csomagot a szerkesztőség szolgáival felküldötte a rendőrségre, megtalálták benne a kézigranátot.

Rassayné felbontotta a csomagot

Ugyanabban az időben a Hungária szálloda előtt szűrtén átadott egy ismeretlen ember egy csomagot a szálloda előtt posztoló hordárnak, hogy azt vigye fel Rassay Károly lakására. A csomagot Rassay Károly felesége vette át és mindjárt felbontotta. A csomagban egy Ovomaltinos pléhdoboz volt, Rassayné gyanút fogott és rögtön telefonált férjének a Gresham palotában levő parthelyisébe és beszámolt neki a csomagról. Rassay Károly mindjárt sejtette, hogy miről van szó és azt telefonálta vissza feleségének, hogy a csomagot tartsák otthon és értesítsék a rendőrséget. A telefonértesítésre a rendőrség azonnal kiszállt Rassayék lakására, ahol felbontották a csomagban levő Ovomaltinos pléhdobozt. A pléhdobozban a rendőrség emberei egy kézigranátot találtak, amely olyan hatalmas erejű robbanóanyag volt, amely szétvetette volna az egész szobát.

A kézigranátúra egy cédula volt köve ezzel a felirattal:

Üdvözlét a 101-esektől

A rendőrség még az éjszaka folyamán a legszélesebb körű nyomozást indította a csomagok küldői után, eddig azonban még eredmény nélkül.

Egy sovány fiatalember küldte a kézigranátot

A rendőrség által megindított nyomozás hamarosan előkerítette az egyik hordárt, aki a kézigranátos csomagot vitte fel Rassay Károly lakására. A hordár 166. számot visel és az Emke-kövérház előtt posztolt. Kihallgatásán elmondta, hogy

egy magas sovány fiatalember szólította meg és átadott neki egy csomagot, hogy azt vigye fel Rassay Károly lakására. A rendőrség most a sovány, magas fiatalember után folytat a nyomozást. I. f. ifi.

Andréjka főkapitány Rassayék lakásán

Lapzártakor telefonálja tudósítónk: Andréjka főkapitányhelyettes éjjelkor a fegyverszakértőkkel megjelent Rassayék lakásán és vizsgálat alá vették a csomagban volt kézigranátot.

A fegyverszakértők megállapították, hogy a kézigranát régi típusú. Az éjszaka előállított hordárokat részletesen még nem hallgatták ki.

Ellentét a földbirtokreform novella körül

A készülő földbirtok novelláról ma igen sokat beszéltek a Ház folyosóján. A beavatottak tudni vélik, hogy a novella eredeti tervezete és a földművelésügyi miniszter álláspontja között nagy különbség van. Az eredeti tervezet ugyanis úgy intézkedett, hogy a földbirtokrendező bíróság hatáskörét erősen megcsorbitja és a végső döntés helye maga a földművelésügyi miniszter volna, vagyis a földművelésügyi miniszter a földbirtokrendező bíróság felelősséviteli fóruma lenne. Ebből — a földbirtokreform sorsáért aggózó képviselők úgy látják — számos anomália támadhat. Eddig körül-

belül 160.000 hold földet osztottak fel a törvény intenciója szerint kisbirtoknak, de felosztásra vár még körülbelül 400.000 hold föld, amit a földbirtokreform és a vagyonváltság révén remélnek az állam számára nyerni. Ha azonban végső fokán a földművelésügyi miniszter döntene, mivel közbirtokra nagyon sok igénylő van és tartani lehetne attól, hogy a közbirtokok száma a kisbirtokok rovására nagyon megszorodnék, ezzel a törvény eredeti célja nem volna elérhető. Ezen ezért az első tervezetet Nagyatádi nem tartja kivethetőnek és most új módosító tervezeten dol-

gozik. A tanácskozáskor még nem fejeződtek be és azokat holnap folytatni fogják.

Nem marad el a zalaegerszegi ut Sokat tárgyaltak a Ház folyosóján a képviselők zalaegerszegi utazásáról is. Úgy tervezték ugyanis, hogy csütörtökön indulnak a képviselők Zalaegerszegrre. Ehm Kálmán egységspárti képviselő arra kérte a szociáldemokrata képviselőket, hogy halasszák el a leutazást későbbi időpontra. A szociáldemokrata képviselők azonban úgy találták, hogy a leutazás ideje már elérkezett és megmaradnak az utazás eredeti időpontja mellett. Ehm Kálmán Rakovszky Iván belügyminiszterhez is fordult, akit szintén arra kért, hogy mondja le a csütörtöki utazást.

A belügyminiszter azonban kijelentette, hogy ő teljesen aláveti magát a képviselők óhajának. Ilyenformán a képviselők mégis csütörtökön elutaznak Zalaegerszegrre.

Interpelláció Apponyi látogatása miatt

A Ház folyosóján a szabadkirályválasztók, de különösen Meskó Zoltán sérelmesnek tartják, hogy Apponyi Albert gróf meglátogatta Zita királynőt, hogy vele Ottófia neveltetéséről és trónigényéről tárgyaljon. A szabadkirályválasztók Apponyi utazását meg nem engedett lépésnek tekintik és ezért a holnap i. üléseken Meskó Zoltán interpellációt fog intézni a kormányhoz.

A reform-párt megalakulása a nemzetgyűlés előtt

Giesswein Sándor beszéde

Budapest, február 20. Szociáldemokrata Béla elnök háromnegyed tizenkét óra körül nyitotta meg a nemzetgyűlést. Az ülésterem népes képet nyújt, a pad sorok meglehetősen sűrűn teltek meg. A kormány tagjai közül senki nem jelent meg az ülés kezdetén. Az utjonnan alakult reformpárt tagjai a balközép első sorait foglalják el.

Az elnök mindenekeelőtt meleg szavakkal parentálta el Várady L. Árpád kalocsai érseket.

Az elnök ezután jelenti, hogy Giesswein Sándor képviselőnek napirend előtti felszólalására adott engedélyt.

Giesswein Sándor bejelent a reformpárt alakulását

Giesswein Sándor: A parlamenti szokásnak hódolva, elbarátaim megbízásából van szerencsém bejelenteni, hogy néhányan a nemzetgyűlés tagjai közül, akik részint pártoktól, részint pedig kisebb pártoktól, köztük eddig, új pártban tömörültek, amely a reformpárt nevet vette fel. Mi, akik ebben az új pártban tömörültünk, eddig is közös célokért küzdöttünk. Programunk a valóságos demokrácia megvalósítása. Igazi demokrácia program.

Ugy véljük, hogy nagyobb erővel tudjuk képviselni elveinket, hogyha pártba tömörülünk és ezért történt meg ez a pártalakítás. Mi eddig is, úgy közgazdasági, mint szociális kérdésekben egy hitvalláson voltunk. A jövőben is küzdünk elveinkért és küzdeni kívánunk ama jelszavak ellen, amelyek éppen akkor szoktak a politikai közvéleménybe dobni, amikor a nemzetgyűlés fontos életbevégő kérdéseiről van szó.

Mi nem fogjuk ezt engedni és óvakodni fogunk, nehogy a parlament turáni ösgyűléssé váljék. A gazdasági és szociális kérdésekben nagy reformokra van szükség.

Mi olyan politikát akarunk, amelynek folytatása nem a háború, hanem a kölcsönös megértés lesz.

Hogy ezt elérhessük, gyökeres reformokra van szükség. Mindenütt a demokratikus irányzat kerekedik felül és ezért az irányért harcolunk mi is. Lehetetlen, hogy azok a milliós tömegek, akik a háborúban küzdöttek, most kiküszöböltsenek. Be kell végre látni, hogy ezeknek elsősorban jogokat és megélhetést kell biztosítani.

Egy hang a szociáldemokrata pártból: Nem pedig a rendtörvényt!

Giesswein Sándor: Damaske, a nagy német nemzetgazdász mondotta, hogy a helyes földreform az, amely megmenthet bennünket. (Zajos helyeslés a reformpártion.) Én 1915 decemberében felszólítottam a törvényhozást,

hogy mielőbb kezdjen a földbirtokreform megalakításához. Nagy örömmel szolgált, hogy a következő évben a magyar egyházi és társadalmi élet kiválósága, Prohászka Ottokár püspök magáévá tette ezt az eszmét. A közvélemény akkor belátta, hogy itt reformra, de nem teszem-veszem reformra van szükség.

Horváth Zoltán: Szorította a csizma a lábukat.

Giesswein Sándor: Prohászka meg lehetőséget radikális reformtervezettel jött. Nagyatádi Szabó István 1916-ban nemcsak helyeselte a püspök ur beszédét, hanem azon túl is ment, azt mondta, hogy az a 8 hold, amelyet a tervezet egy-egy családnak szánt, kevés.

Drozdly Győző: Negyedével is megelégedünk.

Giesswein Sándor: Tény, hogy amit a nemzetgyűlés e téren tett, az csak a minimuma a követeléseknek. Állhatom és úgy hiszem, senki nem mond ellent, hogy az egész földreform csak elégedetenséget szított országgyűlésre, általános rossz közhangulatot teremtett. Ezen sürgősen segíteni kell.

Horváth Zoltán: Addig, míg nem késő.

Giesswein Sándor: Mi egyszerűsmind a választójog legdemokratikusabb kiterjesztését kívánjuk.

Nemcsak általános, nemcsak egyenlő, hanem az egész vonalon titkos választást követelünk.

(Zajos helyeslés a buldalon.) Itt a képviselőházban hallottunk kijelentéseket, hogy revideálni kell a választójogot, hogy a jogokat el kell venni. A mi véleményünk az, hogy a titkos választás követelését bele kell dobni a közvéleménybe. Ez az egyetlen eszköz, amely által lehet egyedül reformokat elérni.

Felkiáltások a szociálistáknál: Minden politikailag érett népnél megvan, csak nálunk nincs meg.

Nagy Ernő: Tarpai választás!

Giesswein Sándor: Magyarország hátramaradt ebben a tekintetben. Külföldön nem fogják addig komolyan venni, amíg ennek a demokratikus követelménynek nincs elég téve.

Reformokat kívánunk a megadóztatás terén is. Azt kívánjuk, hogy az adóztatás ne lefelé legyen progresszív, mint most, hanem felfelé. Meg kell oldani a lakásnyomorság problémáját összefüggésében és kifizetésében. Régi baj ez, amely helytelen városfejlesztési politika következménye.

Demokratikus és agrárreformokat sürget. Történelmi visszapillantást vet a magyar liberalizmus és demokrácia

... Széchenyi és Kossuth ...

Sajnos, az ő örökségüknek később csak két képviselője volt, Deák Ferenc és báró Eötvös József. Utánuk ez az örökség egészen elhanyagolt. Sokszor állítják oda mostanság bűnbaknak, a liberálizmust. Különbséget kell tenni Széchenyi és Eötvös liberálizmusa és a Tisza-korszak álliberálizmusa között, mely mostani bajunknak egyik okozója. Az a korszak nem a liberális korszak volt, az liberális korszak volt. A korszak...

Bogya János: A magyar keresztény korszak Szent István óta van.

Klárk Ferenc: Hol van Szent István Bogdyától és hol van Bogya Szent Istvántól?

Giesswein Sándor: Korszak helyett igazi liberálizmust, igazi szocializmust és igazi kereszténységet akarunk.

Bogya János: Drózdly megmutatta Pápán, hogy mit ért ezek alatt.

Drózdly Győző: Mágd mondja?

Giesswein Sándor: Reformokat kívánunk a külpolitika terén is. Olyan külpolitikát, mely az országot elzárja a külvilágtól, mely mindenütt ellenségeket szerez, nem állhat ma meg.

Bogya János: Persze a pacifizmus kellene.

Rupert Rezső: Ez az idióta mindig közboszorú.

Az elnök Rupertet és Bogyát rendentartatja.

Giesswein Sándor: Nem egyoldalú orientációra van szükség, hanem európai orientációra.

Bogya János: Ez a pacifizmus?

Giesswein Sándor: Igen, ez pacifizmus.

Bogya János: Ez nem pacifizmus, hanem defetizmus. (Állandó nagy zaj.)

Giesswein Sándor: Szómi kívánok most még azokról, akik pártunkról mint hivatalos prókátortok nyilatkoztak. Kun Béla (Giesswein Sándor felé): Rassay?

Meskö Zoltán: Rassay nem hivatalos prókátort, meg volt hívva.

Giesswein Sándor: Nem Rassay, de különböző jellegű nyilatkozatok hangzottak el az új pártalakulásról. Különösen októberrel kapcsolatban voltak ezek a hol gunyos, hol támadó nyilatkozatok.

Ha én októberistát akarok keresni ebben a házban, igazán nem kell hozzá Diogenes lámpája.

(Nagy taps az egész baloldalon. Zaj a jobboldalon.)

Nagy Irma kerekedik, a képviselők egymásnak díkiabálnak, különösen Viczián és Nagy Ernő között jámad hangos szóharc, miközben hallani csak Horváth Zoltán hangját lehet, aki ezt kiáltja: Ott is áll egy a bársonyszékben!

Az elnök folyton csöngtet, a zaj folytatódik és annak csillapultával csak Nagy Ernő éles hangját hallani, amint Viczián felé kiáltja: Pfüj, kommunista!

Az elnök nagynehezen helyreállítja a rendet.

Giesswein Sándor: Teljes amnesziát van hirderve azoknak, akik a demokrátiás szellemet letagadják. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Ennek következtében ez a ránkvetett borsó leperreg rólunk, azonban nehogy félreértessem, ki kell jelentenem, hogy mi igenis

azokat tekintjük diszkvalifikáltaknak, talajtvesztett embereknek, akik odalattították az országot, hogy 1918 októberéből márciusa lett.

Nagy Ernő: Na Viczián! (Zaj a jobb oldalon.)

Giesswein Sándor: Nem tudom, miért olyan nagy az idegesség oda-át? Ha nem lett volna 1918 október, nem lehetett volna 1921 október.

Horváth Zoltán: 1918 októberre még magyar királyi október volt.

Giesswein Sándor: Akik a magyar nemzet kárára állnak idegen hatalmakkal összeköttetésben, azokkal igen természetesen nem azonosítjuk magunkat.

Horváth Zoltán: Igen, igen, ezt tessék tudomásul venni!

Giesswein Sándor: Minden törekvésünk odairányul, hogy álljon helyre a társadalmi és felekezeti béke, legyen legyen teljes jogrend és akik velünk együtt óhajják ezt, tartsanak velünk. (Zajos éljenzés és taps az egész baloldalon.)

Következik ezután a napirend szerint a sütőipari és az éleli munkákról szóló törvényjavaslatok harmadszori olvasása.

A sütőipari munkák szabályozásáról és az éleli munkáknak egyen iparágakban való elültetéséről szóló törvényjavaslatot fogadja el azután a Ház harmadszori olvasásban.

Attérnek a mérnöki rendtartásról szóló törvényjavaslat vitájára.

Szabóky Jenő: Csodálkozok azon, hogy ez ellenzék úgy tünteti fel a javaslatot, mintha reakciós volna, holott a javaslatban igen sok liberális érzés van. Szükség volt erre a javaslatra, mert a mérnöki cím viselése és a műszaki munkálatok tekintetében a legnagyobb anarchia uralkodik. Ma mérnöknek nevezni magát nemcsak az autódidakták, hanem az elcsopott segédjegyző is, ha műszaki munkát végez, a villanyszerelő is ha egy két segéddel dolgozik, de még a szabó is mérnöki címet vesz fel, mert mértéket vesz. (Derültség.)

Várnai Dániel azt állítja, hogy a mérnöki címet nem szükséges megvédelmezni, mert az 1879-es évi XL. t.-c. eléggé védelmezi, ezzel szemben kénytelen megállapítani, hogy a törvényi rendelkezései szerint, aki jogtalanul használja a mérnöki címet 100 forintnyi pénzbüntetéssel súltható. Természetes, hogy ez a törvényi cikk ma már nem állhat fent és szükséges a mérnöki cím határozottabb megvédése. Ebből a célból állították fel a mérnöki kamarát is. A javaslatot elfogadja.

Utána Pakots József szólal fel. Előgultnak tartja a javaslatot, mert nem veszi tekintetbe a kérdés szociális és gazdasági szempontjait. Ha visszaszorítják a felsőipari iskolákat, akkor ezek ki fognak vándorolni. Szükségesnek tartja megemlíteni, hogy Cseh-szlovákiában épen most készül egy törvényjavaslat, amely épen az ellenkezője a mi törvényjavaslatunknak. Arra kéri a kereskedelmi minisztert, vegye le a mérnöki rendtartásról szóló törvényjavaslatot a napirendről. A törvényjavaslatot nem fogadja el.

Hermann Miksa válaszol Pakotsnak: A harmadik szakasz nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyekkel Pakots belemagyaráz. Ez a szakasz csak a mérnökökre vonatkozik és ha van benne tiltakozó rendelkezés, ez is csak a mérnökökre vonatkozik. A szakasz az iparnak egy munkáját sem zárja ki semmiféle munkájából.

Ezután Propper Sándor az idő előhaladottságára való tekintettel kéri, hogy beszédét holnap mondja el, azonban a Ház nem adja meg az engedélyt és kénytelen beszédét elmondani.

Propper Sándor: Nem tartja kielégítőnek és elfogadhatónak a benyújtott törvényjavaslatot. A szocialistáknak ugyan nincsen kifogásuk az érdekképviselet megalkulása ellen, de azoknak politikától menteseknek kell lenniük. Az állítja, hogy ez a javaslat keveréke egy reakciós és forradalmi elgondolásnak. Hosszasan bírálja a javaslat 8-ik szakaszát, mely arról intézkedik, hogy mindazok nem vehetők fel a mérnöki kamara tagjai közé, akik a háboru, a forradalmak és a bolsevizmus elején hazaellenes magatartást tanúsítottak. Nézete szerint ez a szakasz a bosszualás szellemének kódifikálása. A meghatározottban tiltakozik ez ellen a szakasz ellen. A javaslatot nem fogadja el.

Az elnök napirendi javaslatot tesz, melyszerint a legközelebbi ülés szerdán délelőtt 10 órakor, napirendjén szerepel a mérnöki rendtartásról szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalása. Ezt megelőzőleg az interpellációs és indítványkönyv felolvasása.

Interpelláció az árvíz miatt

Ezután Hegyeshalmy Lajos sürgős interpellációjára térnek át.

Hegyeshalmy Lajos interpellációját a földművelésügyi és belügyminiszterhez intézi a legutóbbi árvíz tárgyában. Az árvíz tudomása szerint nagyobb károkat nem okozott, de előtötte Ujpest városát és a káposztásmegyeri vízművek telepét, ezért Budapestben néhány napig a vízszolgáltatás körül hiányok voltak. Purcsának találja, hogy mindezidőig nem történtek intézkedések arra vonatkozólag, hogy a vízszolgáltatás terén beállott hiányokat valamiképpen pótolják. Kéri a földművelésügyi minisztert, hogy mi ennek az oka, továbbá, hogy meddig fog tartani ez az állapot és hogy mikorra lehet számítani rendez vízszolgáltatásra. Nézete szerint valakít liba terhel és ezt a hibát a fővárosi vízművek vezetőségében kell keresni.

annál is inkább, mert már hónapok óta azt tapasztalja, hogy a magasabb emeleteken nem elegendő a víznyomás. Reméli, hogy az illetékes tényezők igyekezni fognak a hibát javítani és ha valakit mulasztás terhel, meg fogják ellene indítani az eljárást.

Az interpellációt kiadják a földművelésügyi és belügyminiszternek.

A földművelésügyi miniszter válasza ezután az interpellációra.

Kifejti, hogy ez az ügy nem tartozik hozzá, mert a földművelésügyi minisztérium vízrajzi osztálya, csak az ármentesítő társulatok felett gyakorol ellenőrzést. Még január hónapban felhívást intézett az egyes községekhez, hogy erősítsék meg a védőgátakat. A védőgátakat mindenütt megerősítették és csupán csak egyetlen egy helyen öntött el a víz 60 holdnyi területet, de ott sem történt nagyobb kár. Ha házakat öntött el a víz, azért nem is lehet a földművelésügyi minisztert okolni. Kéri válaszában tudomásul vételt.

Rakovszky Iván belügyminiszter emelkedik szólásra.

Csak arra óhajtok válaszolni, hogy mi az oka annak, hogy más években is voltak árvizek és még sem öntötték el Ujpestet és Káposztásmegyert. Káposztásmegyeren ármentes területen van a káposztásmegyeri vízművek telepe, amely három medencéből áll. A medencéket két csatorna köti össze, amely egymással párhuzamos. Amikor ezeket a csatornákat építették, arra számítottak, hogy amikor az egyiknél valami hiba történik át-

hessen vezetni a vizet a másik csatornába, tehát a kellő óvatosság megtörtént. A védőgátakat a csatornák közelében vannak. A védőgátakat jelfogták a megáradt Duna vizét és a fel-fogott víz úgynevezett kanutokat csinált, vagyis alááramlás történt. Az alááramlás következtében a beözönő víz belekerült a csatornába és így a vízművek igazgatósága kénytelen volt lezárni a csatornákat. Egy-két napon belül megtörténhetik a kilavítás és legkésőbb 5-6 napon belül teljes lesz a vízszolgáltatás. A belügyminisztérium műszaki osztálya szakembereket küldött ki, akik siettetni fogják a munkálatokat. Reméli, hogy nagyobb költségek nélkül sikerülni fog teljesíteni a vízszolgáltatást. Az esetleges jövőbeli áradásokra nézve kijelenti, hogy a védőgátakat tovább építik és az ilyen alááramlásoktól mentessé teszik a káposztásmegyeri vízműveket. Az áradás egyébként körülbelül 89 házat öntött el, aminek következtében 1500 ember vált hajléktalanná. Az ujbpesti polgármester, aki három nap és három éjjel egyfolytában permanenciában maradt és igyekezett segíteni az árvíz-károsultakon, a legnagyobb elismerés illeti meg. Természetesen megfelelő kényelmet nem tudtak biztosítani a menekültek számára, de minden emberileg megtehető megteszünk érdekükben.

Ezután Hegyeshalmy Lajos szólal fel. A Ház a miniszterek válaszára tudomásul veszi.

Az ülés fél négy órakor ért véget.

Lloyd George az erőszak politikája ellen

London, február 20. Lloyd George az angol alsóházban tegnap fontos beszédében többek között kiemelte azt, hogy ő a kormánnyal egy nézetben van, igen kívánatos lenne, ha Franciaország és Anglia együtt haladnának. Franciaország iránt való barátság azonban nem jelenti azt, hogy Anglia minden egyes francia miniszternek minden egyes tényletét kénytelen legyen helyeselni.

A jóváteletti kérdésben semmi ok sincs, ami szükségessé tette volna az olyan erőszakos lépést, amelyet Franciaország tett. Rámutatott Lloyd George az ő miniszterelnöksége alatt az angol kormány részéről tett javaslatokra, amelyet Poincaré elutasított és hangsúlyozta, hogy az új kormánynak igen liberális javaslatokat szintén elutasították. Meg van győződve a jóváteletti követelések jogosultságáról, azonban ha a most kezdeményezett lépéseknek nem lesz eredménye, akkor jóvátelettről többé nem lehet szó, ha pedig lesz, akkor a költségek olyan nagyok lesznek, hogy megint csak nem eredményezhetik jóváteletti.

Lloyd George a kormányhoz apelál, hogy a kormánynak érintkezésbe kell lépnie az Egyesült Államokkal és aztán mindkét állam együttesen forduljon Franciaországhoz.

Poincaré három és fél óras beszéde

Páris, február 20. Délután három órakor kezdődött tegnap a kamara külügyi bizottságának ülése és egyelőzőleg tájékoztatta Poincaré Leygues, a bizottság elnökét, hogy exponéja legalább három órát fog igénybe venni, de nem jól számított, mert jelenő nélkül három és fél óráig beszélt s akkor sem készült el mondani-valóival és kérésére a bizottság egyhangulag elhatározta, hogy a jövő héten újabb ülést tart, amikor a miniszterelnök folytatni fogja feltevéseit. Az újabb ülés minden valószínűség szerint hétfőn lesz.

Mielőtt Poincaré megkezdte volna beszédét, Leygues elnök közölte a bizottság tagjaival, hogy a miniszterelnök a legszigorúbb titoktartást várja el s bízik benne, hogy nem fognak indiszkrétciók történni. Nem is lehet oka panaszra, mert a mai reggeli

sajtó pusztán a hivatalos nyilatkozat közlésére szorítkozik s csak annyit tűz hozzá, hogy a miniszterelnök jó fél órahosszat hosszat beszélt Me-melről és három teljes órán át a Ruhr-megszállásról.

Essenben a franciák leváltották a német rendőröket

Essen, február 20. Fournier tábornok napiparancsban tette közhírré, hogy a német rendőrség Essenben és a környékén le van vátva és nem teljesíthet szolgálatot. Minden fegyvertartozik kiszolgáltatni a francia hatóságoknak, ellenben a város polgárőrségét alakíthat olyan feltétel alatt, hogy csak Essenben és a legközelebbi környéken illetékes polgárok jelentkezhettek, akik aztán polgári ruhában teljesítenének rendőri szolgálatot és csak különös esetekben hordozhamának magukkal revolvert.

Amerika nem avatkozik bele semmiféle európai ügybe

Washington, február 20. Ma itt kijelentették, hogy végleges ígéret hiányában arra nézve, hogy az amerikai intervenciót szivesen vennék, az Egyesült-Államok semmiféle lépést sem tesznek az európai ügyekben.

Budapestre érkeztek cseh delegátusok

A cseh-magyar gazdasági tárgyalások folytatására Budapestre érkezett a cseh kormány négy kiküldötte. A tárgyalások ma délután 5 órakor a külügyminisztériumban Vodianer Rezső báró követ elnöklésével megkezdődtek.

Csak vétel után bánja meg, ha a

harisnyáit

nem

„HAVAS“-tól

Bádogos-utca 1.

széri be, hol ezután minden egyes pár legelősebb árban lesz előárúftva.

— ÜZLETI KÖNYVEK mindelefle nagyvághán és kivitelben kaphatók a HEGEDŰS ÉS SÁNDOR RT. könyvkereskedésében. — NYOMTATVÁNYOK a legizlésebb kivitelben 24 óra alatt készülnek. Telefon 54.

Egy budapesti debrecze

Érdekes és izgalmas K. B. budapesti mára virradó éjreceni nagy szöbában. A kaland még homályban léseink szerint a

A kereskedő tál érkezett Deb után a szöbá emeleti szöbájában írólag egyedül. N óráig, amikor a amelynek közös hájával, nagy beszéd szűrődött kedő ijedten fig amely pár percig széd szöba lakói valóságos dzsezz közös ajtón. A való dörmöbölés vált, mire a kereszöbáasszonyak zott:

— Portás! Po

A portás azon te megérkeztek akik könyökig mádtak: közrev zött K. B.-t, a egy szót is szö

A kereskedő me jelenlétét, első vén, két-három vágta támadóit végigrohant a fo ahol a portástól portás elakarta pár pernyi tan dok szintén leér sínk tovább me

Kirohan az u örré bízta magá állt a rendőr n nyosan öltözött rendőr biztatásá lodába, szöbájá nem volt mersz helyiségben kup szakát és déiber egyházzára.

A kalandnak leteli vannak. Ig letésre váró kör ember hangtalan dűálló ember s meg sem ütök, szerint a keresk dül szöbájában következtes s ottot akarták r szont a keresk telezve a férje melien látogató

Eccetes vás LÖBLÉ

Ma meg

Gazdaság valamin vak legu ban és l

Konts magkere tók. KO galmia

Artyavákw

Egy budapesti kereskedő debreczeni kalandja

Érdekes és izgalmas kalandot élt át K. B. budapesti kereskedő tegnapi mára virradó éjszaka az egyik debreceni nagy szálloda emeleti szobájában. A kaland, amelynek részletei még homályban boronganak, értesüléseink szerint a következő:

A kereskedő tegnap az esti gyorsal érkezett Debreczenbe és vacsora után a szobán forgó szálloda egyik emeleti szobájába tért aludni — állítólag egyedül. Nyugodtan aludt négy óráig, amikor a szomszédos szobából, amelynek közös ajtaja volt az ő szobájával, nagy kiabálás, zűrzavaros beszéd szűrődött át hozzá. A kereskedő ijedten figyel a különös zajra, amely pár percig elült, majd a szomszéd szoba lakói — négyen voltak — valóságos dzsezzbandet rögtönöztek a közös ajtón. A zaj, lármá és az ajtón való dörmögés egyre fenyegetőbbé vált, mire a kereskedő cseppet sem szobásszonynak és hangosan kiáltott:

— Portás! Portás!

A portás azonban nem jött, helyette megérkeztek azonban szomszédai, akik könyökig feltűrt ingujban rátámadtak: közrevették a félig felöltözött K. B.-t, anélkül azonban, hogy egy szót is szólottak volna hozzá. A kereskedő nem vesztette el lélekjelenlétét, elsőrendű sportember lévén, két-három bokszütéssel hasbavágtatá támadóit és kabátját felkapva végigrohant a folyosón, le a hallig, ahol a portástól kért menedéket. A portás elakartá bujtatni, azonban a pár percnél tovább tartó tanakodás alatt a támadók szintén leérkeztek a hallig és hősünk tovább menekült.

Kirohant az utcára, ahol egy rendőrré bízta magát. Egy negyedórát állt a rendőr mellett posztot a híányosan öltözött kereskedő, majd a rendőr biztatására visszament a szállodába, szobájába visszatérni azonban nem volt mersze, hanem egy mellék-helyiségben kuporogta végig az éjszakát és délelőtt tovább utazott Nyíregyházára.

A kalandnak egyes homályos részletei vannak. Így homályos és felderítésre váró körülmény az, hogy négy ember hangtalanul bemegy egy egyedülálló ember szobájába és még csak meg sem ütik. Szállodai szakértők szerint a kereskedő nem lehetett egyedül szobájában és a szomszédok a következtetés szerint a békés légyottot akarták megzavarni, amiért viszont a kereskedő felesége van lekötve a férje számára kissé kellemetlen látogatók iránt. (—)

Ecetes hordókat
vásárol a
LÖBLÉ ecetgyár.

Magvak
megérkeztek.
Gazdasági és konyhakerti, valamint erfurti virágmagvak legnagyobb választékban és legolcsóbban
Kontsek Géza
magkereskedésében haphatók. KOSSUTH-utca. Forgalmi adót nem számítok. Arctavaszki kivételre küldök.

A kuria szerint az amnesztia elfogadása nem kötelező

Egy debreczeni postatiszt érdekes ügye

A kommun bűnősei az elmúlt három esztendő alatt majdnem valamennyien elhagyták a magyar igazságszolgáltatás börtöneit, legtöbbször az 1920. év karácsonykor életbe lépő általános amnesztia-rendelet alapján. Eddig nem hallottunk olyan esetet, amikor akár a kommun, akár az ellenforradalom bűnősei, vagy vélt bűnősei ne éltek volna az amnesztiaival. Kerekes Sándor debreceni postatiszt esete azonban az általános gyakorlatól eltérő: ő nem élt amnesztiajogaival, hanem törvényes uton igyekszik rehabilitációt szerezni. Kerekes Sándor esete a következő:

A kommun alatt Kerekes Sándor a debreczeni postahivatalnál teljesített tisztii szolgálatot. 1919. április 22-én a román bevonulás előestéjén, Kerekes leszereltette a Hughes és más távirógépeket, hogy így megmentsse a románok elől. A debreczeni törvényszék kommunista perekben itélkező ötös tanácsa annak idején eme ténykedéséért 5 évi fegyházra ítélte a postatisztet, majd újrafelvétel folytán most már hármastanács elzárásos ítélettel a büntetését két esztendőre. Kerekes

ez ellen az ítélőtáblához fellebbezett, azonban az ítélőtáblai tanács hivatkozva arra, hogy Kerekes Sándor cselekménye amnesztia alá esik, nem tárgyalta le az ügyet.

A tábla eme végzése ellen Kerekes a Kuriához fellebbezett, amely érdekes döntést hozott ebben az ügyben. A kuria ugyanis kimondta, hogy Kerekes Sándor nem köteles az amnesztia-jogával élni, mert mindenkinek, így neki is, joga van a törvényes eszközökkel igazát keresni és utasította a táblát az ügy letárgyalására. A kuria döntése folytán a debreczeni királyi ítélőtábla egyik felebbviteli-tanácsa ma reggel tárgyalás alá vette a postatiszt ügyét. Felolvasták az ügy eddigi aktáit, majd felolvasták dr. Csath Béla kereskedelemügyi miniszteri fegyelmi-biztos szakvéleményét, amely szerint Kerekes azzal a ténykedésével, hogy elszállította a távirógépeket, nemhogy büntetendő, de dicséretes, hazafias munkát végzett!

Az ítélőtábla az érdekes ügyben február hó 28-án reggel 9 órakor hirdet ítéletet.

Zoványi professzort 6 hetes fegyházra ítélték kormány elleni becsületsértésért

Dr. Zoványi Jenő nyugalmazott egyetem tanár az elmúlt év januárjában kérte a debreczeni államrendőrségtől, amely régebben felügyelet alá helyezte, hogy 1—2 napi budapesti tartózkodását engedélyezze. Az államrendőrség engedélyezte az elutazást, azonban kötelezte a budapesti rendőrség előtt való jelenkezésre a professzort, aki erre február hó 26-án útra beadvánnyal fordult az államrendőrséghez: a beadványban a professzor azt írta, hogy „az egész rendőri felügyelet intézménye általában is, de különösen reám nézve törvénytelen, jogtalan és igazságtalan állapot, mely méltón beléllik a mai ajas kormányrendszer többi gyalogosságai közé, de amelyet, ha a kurzust az egyéni és közéleti tisztesség uralma váltja fel, még az is szégyelni fog, aki valaha elrendelte”.

Az államrendőrség kapitánysága a beadványt hivatalos uton eljuttatta a helygymintisztviselőnek, majd 1922. április 29-én Bethlen István gróf miniszterelnök felhatalmazást adott a debreczeni ügyészségnek a Zoványi professzor elleni eljárásra. A felhatalmazás alapján, hivatalból üldözendő kormány elleni becsületsértési pörrel ma reggel 9 órakor tárgyalta a debreczeni törvényszék dr. Viskv Sándor bíntető tanácsa.

Politikai becsület

Dr. Zoványi Jenő nem érzi magát bűnösnek. Azt ugyanis elismeri, hogy a beadványban foglalt, kifogásolt kitételek erősek voltak, azonban akkori lelkiállapotával magarázható, hogy szokásaitól eltérően ennyire elragadtatta magát. Ezután hosszasan ismerteti rendőri felügyelet alá való helyezését. A legerősebb felháborodás vett rajta erőt azoknak a zaklatásoknak a nyomán, amelyeket az államrendőrségtől kellett elszerveznie. Mikor a debreczeni törvényszék I és II. évi börtönre ítélte (amely három hónapi fegyházra fogott), sem a bíróság, sem a ügyészség nem kívánta előleges letartóztatását, vagyis nem tartott megkötéséről. Fegyelmi bíróságom megállapította, hogy semmi olyan adat nem merült fel, melyből arra lehetne következtetni, hogy kommunista érdeklődésem volt, sőt ezt maga a helybeli ebredők elnöke Zoványi Béla dr. is írásban igazolta a rendőrségnek. És mégis megtörtént rendőri felügyelet alá helyezésem, ezekkel az illetékes fórumokkal szemben, arra az abszolút valótlanságra alapítva, hogy Szilágymegyében birtokom van és így szokásomtól tartani lehet, vala-

mint azzal a megállapítással, hogy beleilleszkedtem volt a kommunizmus rendszerébe.

Elnök: Közölték ezt önnek írásban? Vádlott: Nem, hanem Papp Lajos rendőrfőnököm felolvasta előttem a főkapitányi végzést. Később azután a helygymintisztviselő a rendőrség indokai alapján helybenhagyta rendőri felügyelet alá való helyezésemet, így a szilágymegyében birtokom van a birtokosságát is. Örövendék — jelenti ki a professzor derűs közben — ha természetesen is kimutatta volna a helygymintisztviselő a szilágymegyében birtokomát.

Ezután kijelenti a professzor, hogy kitételeiben nem a kormány tagjainak személyi becsületét, hanem politikai becsületét, politikai rendszerét bírálta és sértette. Ő nem jogász és semmilyen gondolkodásával úgy vélte, hogy a politikai rendszert, ha bármilyen erős is, bírálhatja szabad. Hiszen napnap után olvasta különböző lapokban és nemzetgyűlési lényegűségi itt-ott tartott (nem nemzetgyűlési) beszédekben, hogy kiméltlenül és az általa használt kifejezésekhez hasonlókkal ostorozták a mai kormányrendszert, tehát a kormány politikáját. Ezután a bíróság engedélyével több idézetet olvas fel, amelyek gyalázatos, alias és más ehhez hasonló kifejezésekkel illetik a kormányrendszert.

Ismételtem — fejezi be védekezését — hogy rendőri felügyelet alá helyezésem jogosan felháborított s a Budapestben töltendő egy-két napomból egy félnapnak a rendőrségen való elvesztegetésére való elkölveztetésén végleg kivett sodromból. Ez rótt arra, hogy e súlyos kijelentéseket használtam a kormányrendszer politikája ellen.

Hat hetes fegyház
Ezután az ügyész a rendőri iratok beszerzését kéri, amire a védelem is hozzájárul: a bíróság mellőzi az iratok beszerzését, mert a rendőri felügyelet alá helyezés körülményeit a vádlott előadása szerint fogadja el tényként.

Rövid perbeszéd után a bíróság ítélethozatalra vonul vissza. Félóránál tovább tartó tanácskozás után kihirdeti az elnök az ítéletet, mely szerint bűnös dr. Zoványi Jenő felhatalmazás után hivatalból üldözendő kormány elleni becsületsértés vétségében és ezért 6 hetes fegyházra és 1000 korona pénzbírságra ítéli a bíróság. Az ítélet indoklásában kimondja, hogy a kormányrendszert becsületsértő kifejezésekkel támadni annyit, mint a kormányt sérteni. A vádlott azon védekezését, hogy politikai szempontból

értette a sértő kitételeket, a bíróság nem vehette figyelembe, mert ez a védekezés a szavak dobálásával való játék csupán. Enyhítő körülményként vették fel izgatott lelkiállapotát. Az ügyész súlyosbírtási a védő felmentésért fellebbezett.

Délutáni laptársunk is foglalkozik Zoványi professzor pörével meglehetősen laikus, illetőleg légből kapott információk alapján. Délutáni laptársunk tévedéseit nem óhajtuk pontról-pontra kimutatni: olvassa el a törvényeski tudósító (aki csak alkalmi lehetett) csillagfőnöki tudósításunkat és meglátja hibáit.

A prágai magyar követ bemutatkozása

Felhivatalos jelentés alapján beszámoltunk már az új prágai magyar követ bemutatkozásáról a cseh szlovák köztársaság elnökénél. Az érdekes aktusról egy szemtanú most a következőket beszéli:

Délelőtt tíz órakor egy félszázad katonaság jelent meg a követség épülete előtt. Erre nagy tömeg csődült össze, a félelmebbek attól tartottak, hogy valami katonai intézkedés készül a követség ellen. Nemsokára megérkezett a köztársasági elnök autója, amelyen Hoppe ezredes, főszertartásmester érkezett, hogy a várba kísérelje a követet.

Az autó negyedtizenegy órakor indult el, elől és hátul lovas szakasz kísérte. Mikor az autó a Hradszinba érkezett, a várőrség már készenlétben állott, egy század sorfalat alkotott, a trombiták pedig a díszített fújták. Az autóból kiszálló követet a kabinetiroda és a palotaőrség egy tagja fogadta és fölvezették a köztársasági elnök fogadótermébe, ahol Benes külügyminiszter és Sama kancellár volt jelen. A hivatalos beszédek elhangzása után a köztársasági elnök egy félóra hosszat beszélgetett a magyar követtel.

Ezalatt a vár udvarán egy lovas század állott föl a zászlajával és ki-vomult a katonazenekar is, amely a kihallgatás után a magyar himnuszot és nem mint a cseh sajtóiroda jelentette, mind a két állam himnuszát — játszott. A díszőrség fejezével tisztelgett, a zászlót meghajtották, a közönség pedig levette a kalaptját. A követ kalaptját leemelve hajdonfővel haladt el a díszszázad előtt és beszállott az autójába, amely elvitte a várba.

Rip van Winkle Balmazújvároson

Ezzel a címmel néhány nap előtt meglehangú, hosszú cikkben emlékeztünk meg arról a kedves vándortársaságról, amely jelenleg Balmazújváros közönségét szórakoztatja színelőadásaival. Megirtuk, milyen derült kedvvel és mosolygós optimizmussal dolgoznak a társaság tagjai, megirtuk, hogy primitív díszleteikkel, petróleum-lámpás, karbidlámpás világításokkal, egész kezdetleges berendezésükkel is milyen nagy hatást érnek el publikumuknál. Néhány simogató, meleg szót küldöttünk a társulat legkülső tagjának, Debreczen régi kedvencének, az öregedő Kemény Lajosnak s tudattuk, hogy itt még mindig emlékeznék némely jeles színi-kreációira. Az egész cikket a tehetséghez méltatlan fejedatok elé állított, a sorstól mostohan megírt színes iránti részvét s az a kedvesen komikus impresszió-sorozat sugallta, amely levej a városi szem és fül gazdagodik, ha fatusi színházat lát, hall. Minden sorunkból szeretet és jóindulat dradt.

Nos, erre a cikkre ma a Haiduföld hasábjain válaszol a vándortársulat vezetője, még pedig a felháborodás hangján. Mielőtt kezdődött a színelőadás, a városi szem és fül gazdagodik, ha fatusi színházat lát, hall. Minden sorunkból szeretet és jóindulat dradt.

II. Miklós cár utolsó éjszakája Carszkoje-Szoloban

A pétervári császári múzeum volt aligazgatója, Lukovszki professzor, egy berlini orosz lapban érdekes visszaemlékezéseket közöl II. Miklós cár utolsó éjszakájáról Carszkoje-Steლობan.

Ezen a napon, 1917 július 31-én, Lukovszki a császári kastélyban tartózkodott, hogy inventárt készítsen a császári lakosztályokban elhelyezett tárgyakról. Estefelé megjelent Kerenszki, az akkori miniszterelnök, Kerenszki igen izgatott volt és mindenáron arra törekedett, hogy az elutazást titokban tartsa, hogy a császári családot ezáltal esetleges inzultusoktól megóvja. A kastély külső képe igen különös volt. Az őrszemek földrerakták puskáikat és cigarettákat sodortak. A szolgazemélyzet azonban csak igen halkán beszélt és csendben közlekedett. Azt remélték ugyanis, hogy a cári család ősszel visszatér, miként Kerenszki a cárnéknak megígérte. A császári család türelmetlenül várta az elutazás óráját, a vonat azonban egyre késlett, Kerenszki szüntelenül Pétervárra telefonált. Végre, úgy 5 óra felé hajnalban, arról értesült, hogy a vonat ki-

slás következtében nem tudja folytatni útját.

Közben kivirradt. A császári család még mindig az utazó bőröndökön ül és várakozik. A szolgazemélyzet sűrűn Kerenszki látja, hogy nem lehet tovább várni. Autókat hoznak, mielőtt az elutazás híre nyilvánosságra jutna. Nemsokára 10 teherkocsis és 50 szolga érkezik a podgyász elszállítására. Végre megjelenik a cár is ezredesi uniformisban, megtörve, fáradtan, Karján a cárnő. Akadozó hangon köszönti a fegyelméletlen katonákat, akik kíváncsián bámulják őt:

— Üdvözet, gyermekeim!
— Üdvözet, ezredes ur! — felelik ezek.

Utánuk a carevics jön, a nagyhercegnőkkel. Hasztalanul erőlködtek, hogy vigának mutatkozzanak. A cár, a cárnő és a carevics az első autóbiloba szálltak be. A hátsó ablakon keresztül egy pillanatra látni lehetett, amint a cárnő sirva visszafordul és a kastélyt keresztet vetve megáldotta.

Igy írja le Lukovszki professzor II. Miklós-cár utolsó éjszakáját Carszkoje-Szoloban, a cárok világhírű kémlakában.

mennydörög cikkirónk elen, elmondván őt „komolytalan és megzondolatlan ifiúnak”, „szellemi szerzőnek” és — mucsai gunnyal — „magasröptű elmeszüleménynek” titulálván a szóbanforgó cikket. Elpanaszolja, hogy másfélmilliót érő díszleteit „rongyoknak” neveztük (ami vakmerően valótlan állítás, mert e szó elő sem fordult cikkünkben), eldörgi, hogy az ő „tisztá művészi akarását” kímélték, sőt megfenyegeti cikkirónkat, hogy tegye jóvá a hibát, mert különben — *horribile dictu!* — „olyan megállapításra” kényszerül, amely „nem lenne leghízelgőbb” munkatársunkra! Ezzel értesítjük: cikkirónk a fenyegetés hatása alatt töredelmesen elismeri, hogy a trupp díszletei egyszerűen lepdőltek Reinhardt művészi kvaftásai pedig Hegedüs Gyulát, Wegenert és Moissit! Mindent elismerünk, az Istenért, csak attól az „olyan megállapítás”-tól álljon el, mert az katasztrofális volna reánk nézve!

Végezetül pedig eláruljuk, hogy cikkét teljes jelentőségében méltányoljuk, jobban mint az író maga. Ez volt ugyanis a Haiduföld legelső közleménye, amelyre zsidó kéz írt! Boldogan állapítjuk meg, hogy, ime, a liberális fehogas egyre terjed s hogy immár a legmegvívhatatlanabb várak is megnyitják előtte kapukat... Udv!

A sertéskiviteli vásárok kudarca

Nagytény, február 20. A sertéskivitel hosszú ideig valudó kérdésében, mint ismeretes, megtörtént az elhatározó lépés: a kormány nyolcnapos kiviteli vásárt engedélyezett. Az engedélyezést a nagyközönség, amely az export-import kérdése iránt nem nagyon érdeklődik, szintén megérezte, hiszen

két nap óta a zsír elképzeltetlenségül magas árat ért el.

A sertésvásár a nagytényi sertésárlóban ma kezdődött meg. Ma reggel balszerencsés előtekek voltak, amennyiben a nagytényi helyiérdekű vasút mintegy másfélórát nem közlekedett, mert az éjszakai hóhullás egészen beborította útját.

Nagytényben nem venni észre a kiviteli vásár izgalmat. A disznóknak cemetpalánkkal elkerített rekese fehér hóval vannak borítva, minden a téli nyugalom benyomását kelti, mint hogyha a magyar sertéstermelés hosszú idő óta ma sem élne legizgalmasabb napját. A mai vásárra csak mintegy 900 sertést hajtottak fel.

Ez nagyon kicsiny szám. Néhány eladó ácsorog a sertésólak előtt, Kerestük az eladókat. Mindenütt fanyar mosollyal fogadnak, az eladók nagyon el vannak keseredve. A mai délelőtti folyamán semminemű vétel és eladás nem történt. A vásárt egy órákor lezárták.

A győri vásáron alig jelentkezett külföldi vevő

Győr, február 20. A mai exportvásár nagy kudarccal végződött. A termelők által felhajtott sertésmennyiségnek csak egészen jelentéktelen része talált vevőre.

Külföldi vevő alig jelentkezett, a lelálánlott árat a hízalók elfogadhatatlannak találták.

a kudarc teljes és az eladók és a termelők nagy ekésereddel beszélnek arról, hogy a kormány túlságosan magasán állapította meg a kiviteli illeteket. Remélik, hogy a kormány az utolsó pillanatban leszállítja az illeteket, mert különben a sertéseket vissza kellene vinni, mivel ott tartásuk nagy-költségekkel jár.

A termelőket homlokegyenest ellenkező véleményen vannak a fogyasztási érdekeltségek képviselői, akik ki-letették, hogy

a kormány végzetes hibát követne el, ha a sertéskiviteli illetek leszállítással fokozná a kiviteli lehetőségeket.

A fokozott kivitel fokozná a már amúgy is elviselhetetlen drágaságot és a kormány a termelő osztály érdekeinek nem áldozhatja fel a fogyasztók millióinak érdekeit.

— Termésvizsgálók Hegedüs és Sándor r.-t. papírkészítésében.

HIREK

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG politikai napilap.

A szerkesztésért felelősen felelős: **RÖMER RICHÁRD.**

Kiadó: **HEGEDÜS és SÁNDOR** irodalmi és nyomdai r.-t.

Előfizetési ár: Egy hóra 250 kor. Ennél hosszabb időre előfizetés nem fogadunk el.

Szerkesztőség: Nappal Piac-u. 34. Telefon 10-20. Éjjel Piac utca 49. Telefon 18.

Kiadóhivatal: Piac utca 49. Telefon 18.

— **Lényegtelen hóváltás várható.** Meteorológiai intézet jelentése: Hazánkban a havazás általános volt, nagyobb mennyiségű volt a havazás a Dunántul, ahol a hóréteg vastagsága 15—25 centiméter. A fagy gyengült és a hőmérő csak kevés helyen sülyedt a 0 fok alá. Időprognózis: Helyenként csapadék, lényegtelen hóváltással.

— **Kultúrólény és tanárnyomor.** E két össze nem férő fogalom ilte meg tegnap a lelkeket, mikor az Orsz. Középsik. Tanárégyesület debreczeni körében Szondy György leányközépsikolai tanár tartott szellemes felolvasást Tanári idealizmusunk és anyagi érdekünk címen. Felolvasásában sok keserű igazság feltárása után arra a megállapításra jutott, hogy a tanárságnak a többi tisztviselőket is bántó módon felülmúló mellőzést és nyomorát orvoslalni nem egyes tanárok egyéni érdeke, hanem elsőrangú nemzeti érdek, amely nélkül a sokat emlegetett, de meg nem értett kultúrólény a szomszédos kis népekkel szemben rövidesen oda lesz. Elvész a nép, mely tudomány nélkül való. Többen hozzászóltak a megindult eszmecsere folyamán a fájó kérdésekhez. Különösen Ady Lajos tanker. főigazgató mutatta be saját tapasztalatiból ijjesztő példákat, mely mohón igyekeznek például az oláhok a tollunk elvett iskolákban berendezkedni, bőkezűen ilizetnek tanárt, tanítót. Tudják, hogy hasznos munkát végeztek az ő dász-káljai a magyar uralom alászásában s tudják, hogy gondatlanul és társadalmi tekintélyben élő tanári és tanítói rend nevelhet hazafias szellemű, használható és megbízható intelligenciát.

— **A bécsi kenyérrák leszállítás.** Bécsből jelentik: A lisztárak hányatlása folytán kenyér árát száz koronával leszállították. A cipő ára hét-főtől kezdve 6650 korona. A fehérstemeny ára változatlan marad.

— **Házasság.** Weisz Margitka Kassa és Herskovits Jenő Debreczen f. hó 25-én délután 3 órákor Hatvan-utca 4. szám alatt tartják esküvőjüket, melyre ezután hívják meg rokonait és ismerőseiket. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Letartóztatott kerítőnő.** A debreczeni államrendőrség pár nap előtt őrizetbe vette a Fröhner-szálló Érsekújvári Adolfiné nevű 47 éves szoba asszonyát, aki a szálloda szobaleányait kéjelgésre esábitotta és a szerencsétlen leányok ilyen módon szerzett keresményét lefelezte. A debreczeni törvényszék vizsgálóbírója a kerítéssel foglalkozó asszonyt előzetes letartóztatásba helyezte.

— **Szüllők figyelmébe.** Azon zsidó szüllőket, akik gyermekeik mellé korrepetitort óhajtának, jelentsék be ezen szándékukat a debreczeni zsidó főiskolai hallgatók egyesületének. (Fröhner-szálló 60.)

— **A kultuszminiszter támogatja Szepesi Györgyöt.** A városi tanács nemrégiben feliratot intézett a kultuszminiszterhez Szepesi György kondásfőstő támogatására iránt. A város kérelmére ma érkezett le a polgármesteri hivatalhoz a kultuszminiszter leírata, amelyben közli, hogy Szepesi György részére 4000 korona segélyt utalt ki azaz, hogy Szepesi György tartozik a kecskeméti művésziskolában Révész Imre tanárnál jelentkezni és festő tanulmányait a kecskeméti festőiskolában tovább folytatni.

— **Kopernikus négy százötvenedik születésnapját ünneplik a poroszok.** Berlinből jelentik: Február 19-én lesz négy százötvenedik esztendeje, hogy Kopernikus, az újabb asztronómia megalapítója, Thornban megszületett. A művészeti és népnevelési miniszter elrendelte, hogy ezt a napot Poroszország valamennyi iskolájában megünnepelje a Kopernikusról a tanítási órákon külön előadásban megemlékezzen. A nagy csillagászt csillagász körökben is megünnepelik.

— **A bécsi kenyérrák leszállítás.** Bécsből jelentik: A lisztárak hányatlása folytán kenyér árát száz koronával leszállították. A cipő ára hét-főtől kezdve 6650 korona. A fehérstemeny ára változatlan marad.

— **A debreczeni Kereskedő Társulat talpraállítása.** Megemlékeztünk már arról, hogy többszázados Kereskedő Társulatot, mely az 1250 növendékes fiu- és nőifélsőkereskedelmi polgári fiu és kereskedőtanonciskolát tartja fenn, a többi kulturális intézményhez hasonlóan a teljes anyagi romlás veszedelmébe fenyegette. Azonban a részben újjáalakult vezetőség mindent megtesz a talpraállítás érdekében, a Társulat támogatására kérvényel a pénzügyminiszter, ipari vállalatokat, a kereskedő világot s iskolákat végzett növendékeit. Az e cél megindult akció a legeszebb remények kel bízatt; ugyanis a pénzügyminiszter közli elsőnek a Debreczeni Ipar-és Kereskedelmi Bank hétfőn tartott közgyűlése 100,000 koronát szavazott meg a Társulat támogatására, míg a végzett vidéki növendékek közül legelőször Szász Desző (Budapest), a helybeliek közül Eklly József adományoztak 25—25,000 koronát. Hisszük, hogy e nemes példák számos követőre találnak!

— **Egy török leány regénye.** Nagy föltűnést keltett Konstantinápolyban egy szkutari előkelő török család leányának kalandja, aki megszökött a szülői háztól, hogy felesége legyen egy angol tisztnek. A leányt az a lépése veszedelmes elhatározás volt, mert a szigorú török törvények szerint ezzel halálos bünt követett el. A leány véletlenül ismerkedett meg az angol tiszttel, aki ezeltől egy évvel Konstantinápolyban állomásozott és titokban többször találkozott vele. A szerelmese elhatározta, hogy minden akadály ellenére egymáséi lesznek. Egy éjszaka titokban elhagyta a szülői házat és esonakon átevezett a Boszporuson. Partra érve, egy házba ment, ahol az angol tiszt már várta őt. Mivel az angol konzul vonakodott a fiatal párt összeadni, a válegény ezredének katonái lelkeséggel fordult. Ez először megkeresztelte a török leányt és azután megtörtént az esküvő, mivel azonban a mohamedánok kikerestekedését a muzulmán törvények halálal büntetik, a fiatal házasságok kénytelenek voltak Konstantinápolyt elhagyni. A fiatal pár állítólag menekült el és jelenleg már biztonságban érzi magát.

— **Hevesy Iván előadása a Munkás Otthonban.** A műtörténelem és az esztétikai problémák barátainak magasrendű élvezetben lesz részük. A fiatal magyar esztétikai írók egyik legjelesebbike Hevesy Iván, a Nyugat illusztris munkatársa tart előadást a Munkás Otthonban (Margitfűrdő) vetített képekkel a modern szobrászatról. Hevesy a legújabb művészeti irányzatoknak avatott theoretikus, legutóbb megjelent díszes munkái határozott és jelentős nyeresége műleleti irodalmunknak. A debreczeni előadása szerdán este 8 órákor lesz és belépődji nélkül megállapítható.

— **A távaszi bécsi vásár.** Felhívja a kamara kerülete kereskedőinek és iparosainak figyelmét a távaszi bécsi vásárra, mely március 18-tól 24-ig lesz megtartva. A vásár igazgatósága mindent megtesz a vásár sikere érdekében s reméli, hogy ez meghozza a maga gyümölcsét. Érdeklődőknek a kamara szívesen áll rendelkezésére. Tájékoztatók szintén kaphatók a kamaránál a hivatalos órák alatt.

— **A jog- és pénzügyi bizottság** 1923. évi február hó 21-én (szerdán) d. u. fél 4 órákor a Városháza tanácsstermében ülést tart. Tárgysorozat: 1. Jelentés a pallagi vasút villamosítása ügyében megtartott közgazgatási bejárás eredményéről. 2. Jelentés a város tüzfizikusságletének biztosítása érdekében kötendő szerződés tárgyában. 3. Belügyminiszter leírata a zeneiskolai igazgatóválasztás ügyében. 4. Eszeleges folyó ügyek.

— **Az ev. biblia-óra** a Miklós-u. 3. szám alatti egyházi épületben ma, szerdán d. u. 6 órákor lesz megtartva. Ezen összejövetelre a Luther Szövetség elnöksége minden érdeklődőt tisztelettel meghív.

— **A Népszerű Főiskolán** szerdán d. u. 5 órákor dr. Varga Zsigmond egyetemi tanár ad elő a megváltás kérdéséről. Utána 6 órákor Heger Flóris felsőkereskedelmi iskolai tanár tartja meg második előadását, amelyben Schiller második korszakának klasszikussá vált drámáit ismerteti. Az I. sz. tanteremben (bejárat a portás lakás felől kapun).

— **Az ev. biblia-óra** a Miklós-u. 3. szám alatti egyházi épületben ma, szerdán d. u. 6 órákor lesz megtartva. Ezen összejövetelre a Luther Szövetség elnöksége minden érdeklődőt tisztelettel meghív.

— **A Népszerű Főiskolán** szerdán d. u. 5 órákor dr. Varga Zsigmond egyetemi tanár ad elő a megváltás kérdéséről. Utána 6 órákor Heger Flóris felsőkereskedelmi iskolai tanár tartja meg második előadását, amelyben Schiller második korszakának klasszikussá vált drámáit ismerteti. Az I. sz. tanteremben (bejárat a portás lakás felől kapun).

— **Az ev. biblia-óra** a Miklós-u. 3. szám alatti egyházi épületben ma, szerdán d. u. 6 órákor lesz megtartva. Ezen összejövetelre a Luther Szövetség elnöksége minden érdeklődőt tisztelettel meghív.

— **A Népszerű Főiskolán** szerdán d. u. 5 órákor dr. Varga Zsigmond egyetemi tanár ad elő a megváltás kérdéséről. Utána 6 órákor Heger Flóris felsőkereskedelmi iskolai tanár tartja meg második előadását, amelyben Schiller második korszakának klasszikussá vált drámáit ismerteti. Az I. sz. tanteremben (bejárat a portás lakás felől kapun).

— **Az ev. biblia-óra** a Miklós-u. 3. szám alatti egyházi épületben ma, szerdán d. u. 6 órákor lesz megtartva. Ezen összejövetelre a Luther Szövetség elnöksége minden érdeklődőt tisztelettel meghív.

— **A Népszerű Főiskolán** szerdán d. u. 5 órákor dr. Varga Zsigmond egyetemi tanár ad elő a megváltás kérdéséről. Utána 6 órákor Heger Flóris felsőkereskedelmi iskolai tanár tartja meg második előadását, amelyben Schiller második korszakának klasszikussá vált drámáit ismerteti. Az I. sz. tanteremben (bejárat a portás lakás felől kapun).

— **Az ev. biblia-óra** a Miklós-u. 3. szám alatti egyházi épületben ma, szerdán d. u. 6 órákor lesz megtartva. Ezen összejövetelre a Luther Szövetség elnöksége minden érdeklődőt tisztelettel meghív.

Kedden (február hó 20-án) **nyílik meg**

Herskovios József bőr- és cipészkelekek kereskedése **Csapó-utca 16., az udvarban**

1923. febr. 21.

Nagy b... a

A Hung...
fiókja teg...
Bika-kávél...
órákor a k...
vaj megrak...
lozókra, ak...
kiút szállít...
fél 2 óráko...
ropta a jó...
kor hangos...
nebonával...
állit a jók...
Egy L...
után pár p...
potban az...
— One s...
a cigányra...
rázendített...
Oh te b...
párok már...
zsikára. A...
után nézett...
zöje, a l...
ezeni vezet...
erélyesen i...
— A bá...
e teremben...
kezem a t...
pélig nem...
mogott val...
megközölte...
erejéből ur...
ekkorra m...
színhelyét...
sége láttá...
tették tánc...
kozak a b...
Pillanatok...
gazdászra...
gyászorgon...
gyűlések...
tejére. M...
don hegy...
kalimpáls...
meg-megr...
percig tart...
zürzavar...
zül az üg...
teremből a...
A botrán...
gott a bál...
változott...
meg a tánc...
rány előtti...
lozókban...
dász újabb...
azonban ne...
egy jól me...
fékezte a

Ujból be... az B...

Kolozsvá...
Ember tra...
tásával tá...
és miután...
ról is elíté...
szüligazgat...
kéri a járs...
rabiához...
vél, hog...
fernek is...
Janovics...
iann belüg...
ujból beül...
sát s így...
táviratra...
„Az Eng...
nem enged...
cára, hogy...
előzőleg...
son forras...
és olyan...
lyek moz...
masak. M...
tartása a...
nem enged...
bornok, be

ha

„H...
Bá d...
szertel...
pár lego...

— Tort...
dor r.-t.

Nagy botrány és verekedés a Hangya-hálon

A Hangya-szövetkezet debreczeni fiókja tegnap este tartotta bálját a Bika-kávéház üvegtermében. Este 9 órakor a kávéházban már minden jóval megrakott asztalok vártak a bállozókra, akik azonban csak lassankint szállingóztak be a terembe. Éjfél 2 órakor már majdnem husz pár ropta a jó magyaros esárdást, amikor hangos botrány, majd nagy zenebővél kísért verekedés kiáltott föl a jökevény cigányzenének.

Egy L. B. nevű gazdász két óra után pár perccel kissé kapatos állapotban az emelvény elé ment.

— *One stonpet fátzd!* — kiáltott a cigányra. A cigányprimás rögtön rázendített:

Oh te bura holdvág... és egyes párok már illegtek is a pattogós muzsikára. A gazdász is épen partner után nézett, amikor a bál főrendezője, a Hangya-szövetkezet debreczeni vezetője, a gazdász elé lépett és erőlesen így szólt hozzá:

— *A bál főrendezője én vagyok, e teremben tehát egyedül én rendelkezem a táncok felől. One stonpet pedig nem engedek itt táncolni!*

A gazdász felhívte a táncos párokat, majd egy lépéssel megközelítette a főrendezőt és teljes erejéből arcul ütötte. A táncoló párok ekkorra már körülvették a botrány színhelyét, majd amikor a tettlegességet látták a fiatal emberek eleresztették táncosnők kariát és beleavatkoztak a botrányba.

Pillanatok alatt tizen rohantak a gazdászra, leteperték a földre és hangyaszorgalommal zuhogtak nagyütlek a gazdász hátra, fejére. Mialatt a gazdász a földön hevert, lábaival irtózatossá vált, majd a véghez a levegőben megmegrugva a verekedőket. Pár percig tartott a kínos jelenet, orrási zúzavar, nagy lárma keletkezett, végül az ügyeletes rendőr kivette a teremből a gazdászt és leigazoltatta.

A botrány után még sokáig kavargott a bálterem, a hangulat izzóvá változott és bizony nehezen indult meg a tánc is. Már-már ismét a botrány előtti hangulat lett urra a bállozók, amikor az étteremben a gazdász újabb botrányt provokált, amely azonban nem fajult verekedéssé, mert egy jól megteremtett földbírtokos megfékezte a rakoncátlan gazdászt.

Újból betiltották Kolozsvárt az Ember tragédiáját

Kolozsvárról jelenté tudósítónk: Az Ember tragédiának ismeretes betiltásával támadt botrány már elsimult és miután a betiltásról román részről is eldőlt a nyilatkozatok, Janovics színházgató elhatározta, hogy újból kéri a jászai engedélyt Madách darabjához. Abban a meggyőződésben volt, hogy most már a belügyminiszternek is megváltozott a véleménye.

Janovics táviratban fordult Vaitoiann belügyminiszterhez, aki tegnap újból betiltotta a darab színházadását s így válaszolt az engedélyt kérő táviratra:

„Az Ember tragédiája előadását nem engedélyezhetem, mert annak dacára, hogy a magyar színházgatókat előzőleg figyelmeztették, az előadás forradalmi dalokat énekeltettek és olyan jeleneteket látszóttak, amelyek mozgalmak felidézésére alkalmasak. Mintán pedig a közrend fenntartása a legfontosabb, az előadást nem engedélyezem. — Vaitoiann tábornok, belügyminiszter.”

Tortapapírok Hegedűs és Sándor r.-t. papírkereskedésében.

Károlyi Mihály vagyonát elhobozták

Budapest, febr. 21. Negyedégykor hirdette ki dr. Oswald István kuria bíró tanácsa a királyi törvényszék ítéletét Károlyi Mihály vagyonekőbzási pörében.

A királyi törvényszék ítélete az, hogy Károlyi Mihály egész vagyona

az államra száll azért, mert elkövette az 1915. évi XVIII. törvényekben foglalt felség sértés és hiülenség büntetést.

Az ítélet ellen Károlyi Mihály jogi képviselői feleltek.

Eljen panasszal a közgyűlés

A jog- és pénzügyi bizottság egyhangu határozata P. Nagy Zoltán ügyében

Debreczen város jog- és pénzügyi bizottsága ma délután dr. Vargha Elemér tb. főjegyző elnökle alatt ülést tartott a pénteki rendkívüli közgyűlés tárgysorozatának előkészítésére. A bizottság elsősorban a pallagi vasút villamosításának ügyével foglalkozott, amelynek a közgazgatási bejárását február 14-én tartották meg. A szerződés szerint a város viseli a költségek egyharmadát, kikötötte azonban a város, hogy a megváltás értékét abban az értékben fogják megállapítani, amilyen értéke akkor lesz a koronának. A tarifa megállapításába a városnak is lesz beleszó-lási joga, véleménykülönbség esetén a kereskedelemügyi miniszter dönt, azonban a tarifa nem lehet magasabb, mint a pályaudvar—nagyerdei út mentéjé. Az előterjesztést a bizottság dr. Vársány István hozzászólása után azzal a kikötéssel fogadta el, hogy a Helyi vasút az engedély megnyerése után jartozik az anyagokat beszerezni, az építkezést haladéktalanul megkezdeni és azt nyolc hét alatt befejezni.

Zöld József tanácsnok referált ezután a nagyváradi Gözüfűrés és Fakereskedelmi r.-gal kötött tűzfai szállítási szerződésről, amely szerint a szállító cég 30,000 köbméter fát szállítana le április közepéig, amelynek

vételára mintegy 60 millió korona lenne. Az előadó tanácsnok azt javasolta, hogy a nagyváradi cégnek adjanak hosszabb haladékot és a város ez esetben csak a vételár felét előlegeznie és az elárultot fa után a hatott eladás 60 százalékát a város kapja. Dr. Freund József, dr. Magoss György és dr. Hegedűs Jenő hozzászólása után a bizottság a javaslatot elfogadta.

Ezután a zenedei igazgatóválasztás ra tért át a bizottság. Dr. Csűrös Ferenc tanácsnok ismertette az ügy előzményeit, a főispáni felterjesztést és a belügyminiszteri leiratot. Véleménye szerint a város közönsége a maga álláspontját már kijelentette, amikor panasszal él a belügyminiszteri leirat ellen. Itt már nem P. Nagy Zoltán ügyéről, hanem elvi kérdéskör van szó. A vonatkozó törvények szerint a belügyminiszternek még beavatkozási joga sincs a választásokba. Javasolja tehát, mondja ki a bizottság, javasolja a közgyűlésnek, hogy a belügyminiszter rendelete ellen panasszal él a közgazgatási bírósághoz és kéri a belügyminiszteri rendelet megsemmisítését.

A jog- és pénzügyi bizottság egyhangulag elfogadta az előadói javaslatot és azt elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek.

A magyar legitimisták szövetkeznek a bajor monarchistákkal?

(A „Debreceni Független Ujság” bécsi szerkesztőségétől.)

Bécs, (február.) Sok cáfolat után is igaznak bizonyult Ostenburg őrnagy müncheni utazásának híre. Ma már kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy Ostenburg immár napok óta Münchenben tartózkodik és tárgyalásokat folytat a bajor monarchistákkal. A Debreceni Független Ujság bécsi szerkesztősége osztrák legitimista körökben érdeklődött Ostenburg őrnagy müncheni látogatásának céljai felől. Érdeklődésére a következő választ kapta:

— Ostenburg őrnagy, aki nagy szerepet játszott IV. Károly második puccsánál és aki ezért több hónapon át le volt tartóztatva, a magyar legitimisták megbízásából (?) utazott Münchenbe, Ostenburgnak az a feladata, hogy megegyezést létesítsen a bajor monarchisták és a magyar legitimisták között és lehetővé tegyen egy szorosabb együttműködést. Az osztrák legitimisták immár hónapok óta együtt működnek a bajor monarchistákkal és a tapaszlatok alapján meg lehet állapítani, hogy ez az együttműködés nagy hasznára volt az osztrák legitimista-mozgalomnak. Magyarországon a legitimisták egymagukban erőteljes, a kormány minden eszközzel megakadályozza propagandájukat, azért kénytelenek ide-

gen segítség után nézni. A bajor monarchizmus meggyerése a lehető legértékesebb támogatás minden legitimista mozgalomra nézve.

— Egyébként, ha Ostenburg akciója sikerül, úgy megalakul a bajor-osztrák-magyar legitimizmus egységfrontja, amelyet azután a müncheni központból fognak irányítani. A három ország egységes mozgalma kétségkívül olyan erőt fog akotni, amelyet majd mindenütt és mindenkinek komolyan kell vennie és amely sokkal több kilátással küzdhet a legitimizmus diadaláért, mint az eddig szétforgácsolt, minden központi irányítás nélkül működő pártok.

Ezen tájékoztató nyilatkozat után megbízható informátorunk közölte velünk még azt is, hogy Ostenburggal egyidejűleg Münchenbe érkezett Lehár Antal báró ezredes is. Lehár ezredes igen népszerű a müncheni monarchista körökben és az ő feladata az, hogy Ostenburg misszióját megkönyvitse és az összeköttést Ostenburg és a bajor monarchista vezérek között megteremtse. Lehár báró immár hónapok óta Bécsben tartózkodott, mikor azonban Ostenburg müncheni utazásáról értesítést kapott, maga is azonnal elutazott a bajor fővárosba.

Bombák az érsekujvári vasútvonalon

Prága, február 21. A csehi sajtóiroda jelenté Pozsonyból: Az érsekujvár—nagysurányi vasútvonal mentén egy gyújtózsinnórral ellátott és robbanásra elkészített ekrazitbombát találtak. A vonat áthaladt a bombán, amely azonban nem robbant föl. A bombában két kilogramm ekrazit volt. — Bucsány állomás közelében szintén találtak egy bombát, amely egy kltó ekrazittal volt megtöltve és a vágányok között feküdt. A gyújtózsinnór elégett, a bomba azonban nem robbant föl. A bomba egy „A Ranggal” című Érsekujvártól megjelenő újságba volt becsomagolva. A rendőrség széleskörű nyomozást indított meg.

A Vécser kassai tudósítója jelenté: A szlovenszkói és ruszinszkói bombamerénylet tettesei nagyrészt magyar tiszték és tisztviselők. Akiket

átvettek állami szolgálatba. (?) A nyomozás részleteit nem szabad közölni, nehogy a tettesek megszök-hessenek.

A Národny Listy az esetet arra használja föl, hogy vele a köztársaság védelméről szóló javaslat sürgősségét és a robbanószerekről szóló osztrák törvénynek Szlovenszkóra és Ruszinszkóra való kiterjesztését megokolja. A lap úgy véli, hogy mivel a tiszték és különösen a tisztviselők átvételével főként a szlovák néppártiak kifogásai miatt, nem helyeztek elegendő súlyt a megbízhatóságra, végre e téren is rendet kell teremteni.

(A csehi sajtóiroda lapszemléje eléggé jellemző a felvidéki viszonyokra. Félő, hogy a bombák miatt a csehok újból kellemlenkedni fognak a felvidéki magyaroknak. — (Szék.)

Duse Eleonora feltámadása

Milánóból jelentik: Megnyitották a Teatra Filodramatici-t és tizenöt évi hallgatás után Duse eleonora olasz közönség elé lépett. D'Annunzio „A holt város” című darabját adták és így ragyogó nézőteret régen látott Milánó. A hölgyek a legpompázóbb estélyi toaettekben, az urak frakkban, a magas állami méltóságok viselői és a magasrangu katonatisztek összes kinttettéseikkel jelentek meg a színházban. Az irodalom és művészet nagynevű képviselői csaknem kivétel nélkül ott voltak a színházavatáson. Kléne órakor Conte Negroni Pratre Morosini, az akadémia elnöke jelent meg a színpadon és megtartotta megnyitó beszédét, amely után felolvasta az üdvözlő táviratok tömegét. D'Annunzio levélben mentette ki távolmaradását és levélben többek között a következőket írja:

— „Rejtsd el személyedet és terjeszd a szellemedet.” Így parancsolta nekem egy böles, akinek mindig engedelmessékedni fogok mostani, második életemben.

A közönség tapsolt, de még jobban fokozódott a taps, amikor az elnök közölte, hogy Duse Eleonorát az akadémia tiszteletbeli tagjának nevezték ki, ami oly megtiszteltetés, amelyet eddig csak királyok élveztek. Majd Renato Simoni lépett a színpadra és ismertette, hogyan alakult meg az újjászülött Teatro Filodramatici. — Háromnegyvedtíz volt, amikor megkezdődött D'Annunzio darabjának az előadása.

Es itt van megint a színpadon Duse. Az emberek belenyúják a szemüket és hangosan dobog a szívük. Tizenöt éve nem látták és úgy gondolták rá, mint valami elhunyt, tündökölő csodásra. Es újra hallani a hangját. Mély, meleg, kifejező hangját és látni fejének és kezének mozdulatait. Kezei fiatalok maradtak és szépek, amelyek minden felindulást kísérek és kifejeznek. Duse — és ezt csak legkevésbé tudják — érzi, hogy a kéz a legmozgékonyabb, a leggyöngédebb és ezért a legkifejezősebb hangszere. Arca minden festéken keresztül is egy lezajlott viharos lelki életről regél, de a szemei változatlanok, meg-rázó erőt és női bájt fejeznek ki. — Vége az első felvonásnak, a függöny összemegy és kitor a tapsvihár. Virágésőben áll a színpadon Duse, de a tapsolók szomornak: vajjon viszontlátják-e még. Éjfél után ért véget a színházavatás. Néhány perc múlva esőndes lett minden a Teatra Filodramatici környékén.

Elitelték Run Béla állomásparancsnokát

Pozsony, febr. 21. A pozsonyi törvényszék egyik büntetőtanácsa előtt esütörtökön délelőtt különös emberke állott lopás vádjával terheltlen. Vézna, kissé sápadt, beteges arcú, akin meglátszott, hogy kivette részét az életből. Körmendí Gyula Jenőnek hívják, harminchárom éves, valamikor pincér volt, de a magyar kommun idején neki is „fölvitte” dolgát az új világ-nézet és hogy-hogy nem, egy szép napon arra ébredt, hogy állomásparancsnok lett belőle. A „jó” időknek hamarosan befelelgett s a többi hatálmással neki is le kellett mondania. De mert a jó életet nagyon megszokta, tavaly december 6-án utlevél nélkül átsompolygott a határon és eljött Pozsonyba egy „kicsit széjjel-nézni”. Amit itt látott, az sem volt valami nagyszerű s mert éjjeli szállása nem volt, elhatározta, hogy ingyenes lakást keres. Bezáratta magát a „Pipához” címzett vendéglőbe s mikor reggelre újra kinyitották az ajtókat, Körmendí egy szép télikabattal gazdagabban akart kisompolyogni a házból.

A terv azonban nem sikerült. A volt állomásparancsnokot lefogták s tegnap délelőtt állott a bíróság előtt. A lopást váltig tagadta s kijelentette, hogy soha életében nem volt a „Pipában”. Kavacska táblabíró ama kérdésére, hogy mi a foglalkozása, így válaszolt:

— Most semmi, de azelőtt állomásparancsnok voltam.

— Milyen állomásparancsnok?

— En kérem, Magyarországon voltam parancsnok Kom Béla állomásán.

Európa új háboru előtt

Mataja Henrik szenzációs röpirata az új háboru veszélyéről

(A „Debreceni Független Újság” bécsi szerkesztőségétől.)

Bécs, (február.)

Mataja Henrik volt miniszter, az osztrák interparlamentáris szekció elnöke szenzációs röpiratot írt egy új háborus bonyodalom veszélyeiről, amely most Európát fenyegeti. Mataja dr., az osztrák keresztény-szocialista-párt ismert nevévé és az ausztriai pacifistamozgalmak egyik legkiválóbb előharcosa, most megjelent szenzációs röpiratában mindennek előtt az orosz viszonyokkal foglalkozik. Kifejti, hogy az orosz belsevítés egyre több concessziót tesz a nacionalizmusnak és a kommunista gazdálkodás mindinkább a régi nagy-orosz nemzetgazdaság alapelveit és céljait saátítja ki. Szovjetorszországnak mindinkább nacionalizálódik és ma már erősen emlékeztet a régi cári Oroszországnak nacionalizmusára. Ez a nacionalista Oroszország természetes szövetségese a szintén mindinkább nemzeti irányba terelődő Németországnak. Franciaország Németországot addig ildózi, amíg majd egyszer el nem fogja a németek túrelme, amíg majd a németek végösselkeseredésükben nem ragadnak fogyvert. Ebben a pillanatban azonban Németország már nem lesz egvedül, mellette fog állni Oroszország, amely majd a maga nacionalista-bolszevista eszméjét próbálja Németországba is átültetni. A német-orosz egységfronttal szemben természetesen egy új ántant fog kialakulni és így majd ismét ott állunk, ahol 1914-ben voltunk.

Ezeket kifejtve, Mataja felveti a kérdést, hogy miért nem történik semmi sem az új világháboru elkerülésére, miért nem akadályozzák meg a népek a legyőzöttek további elnyomását és üldözését? A jelen nemzedék hosszú évtizedeken át a béke áldásait élvezte, nem is tudta, hogy mit jelent egy háboru, azért nem is lehet esodákolni azon, hogy 1914-ben a világháboru a népek ellenállása nélkül indult meg. Azóta azonban Európa népei megtanulták, hogy mi is az a háboru. Megtanulták, meg is undorodtak föle és egyes nemzetek forradalmak útján vetettek véget neki. A háboru befejezésétől alig néhány esztendő választ el bennünket és most mégis azt látjuk, hogy a különböző népek már elfeledték az átélte borzalmakat, elfeledték, hogy mit szenvedtek és a politika intézői ismét úgy üzhetik kised játékaikat, mint 1914 előtt. Ha Európa népei az utolsó órákban nem ébrednek fel, ha nem veszik észre, hogy államférfijaik hová vezetik őket, ugy ez az újabb háboru — adja meg a választ Mataja a felvetett kérdésre — egy újabb világháborúra fog vezetni, amelyben

Európa azután teljesen el fog pusztulni.

Mataja röpirata nemcsak politikai, hanem diplomáciai körökben is élként feltűnést keltett és állandó szöbe-szedő tárgyat képezi. Az összes bécsi követek Mataja röpiratát nemzetük nyelvére lefordították és eljuttatták kormányaiknak. — Kérdés azonban, hogy Mataja figyelmeztetése eredménnyel jár-e és felébreszti-e a világháboru intézőinek alvó lelkiismeretét?

Katona nem volt...

Naiyabb emberek azt hihették, hogy még az antiszemizmusnak is lehet határa. Debreceni antiszemita lapjaink napról-napra behizonyítják, hogy nem lehet, hogy nincs. Mai számában azonban még a saját külön antiszemizmusára is felteszi a koronát. „Tizenkét zsidó a vádlottak padján” című cikkében. E cikkben a sokat pertraktált nyiregyházai burgonyaadrigatási ügy vádlottait sorolja fel, tizenkét zsidót és pontosan megadja minden egyes vádlott személyi adatait, gondosan ügyelve arra, hogy az antiszemita célokra felhasználható adatokat dől betükkel szedesse. Így azután megtudjuk, hogy a 12 vádlott közül 11 nem volt katona, illetve nem volt a harcúterén, a tizenkettedik volt ugyan a harcúterén, de viszont ezt már nem szedték dől betükkel. Ha azután közelebbről megnézzük a nem dől betükkel szedett személyi adatokat, akkor egyszerűben nyilvánvaló lesz, hogy miért is nem voltak a harcúterén a burgonyások, akik egyébként, ha büntösök, meg fogják kapni méltó büntetésüket. A nem dől betűs adatok szerint ugyanis a vádlottak 45, 42, 50, 52, 56, 45, 45, 60 és illetve 57 éves emberek, tehát már a háboru idején is azokba a korosztályokba tartoztak, amelyekből kevesebb katona került ki. Az a Stern Herman, aki a harcúterén is járt, jelenleg 32 éves, tehát a háboru idején még az igazi katonanyaghoz számított, logikus tehát, hogy volt is a harcúterén. Ellenben az antiszemita humor netovábbja, amikor dől betükkel írják meg Stern Mórról, hogy katona nem volt, holtott Stern Mór ma 64 éves, tehát a háboru kitérésékor 59 éves volt, valamint Berger Ferencről, aki jelenleg 22 éves, vagyis a háboru kitérésékor 13 éves volt és még a háboru utolsó évében is csak 17 éves korig tudta felvinni. Elég galádság ugyan Stern Mórtól, hogy annyira igyekezett és így a háboru kitérésékor zsidó rabszaggal és mohósággal elérte magas életkora révén ki tudta vonni magát a katonai szolgálat alól; Berger Ferenc is típusa a hazaáruló zsidónak, mert ha csak egy kicsit is szereti hazáját, akkor igyekezik egy kicsit és legalább is elérni a 18 éves kort még a háboru befejezése előtt. Ezzel a logikával még igazra is lehet a debreceni antiszemita miságnak. Egyéb logikával viszont mindazok-nak ugyan igazra, akik az előző anti-

szemizmuson csak mosolyogni tudnak.

— Egy örült asszony meztelenül jelent meg egy belgrádi étteremben. Belgrádból jelentik tudósítók: A belgrádi „Vojvoda” étteremben pillanatokra felmászott a tetőre és onnan a villámhárítón át leereszkedett a földre. Azután körülbelül egy félóra hosszat szaladgált a havas utakon és onnan rontott be a vendég-főbe. A rendőrség kénszerubbony segítségével megfékezte az örült asszonyt és visszazárolta az emelgyógyintézetbe.

— Tíz egy amerikai millárdos házában, John D. Rockefeller palotájában New-Yorkban az elmúlt héten a kora reggeli órákban, amikor még az egész család ágyban volt, tűz ütött ki. A rendőrség idejelen értesült a tűzről és felköltötte az alvó millárdosokat, akiknek sikerült biztonságba helyezni magukat. Csak Almira Rockefeller, a millárdos huka kábult el az óriási füsttől és nem tudott menekülni. Az elájult leányt édesanyja mentette meg, aki füstön és lángokon keresztül vitte le a lányt a három emeletéről. A tűz óriási károkat okozott.

— Ki felelős Franciaország pénzügyi nehézségeiért? Párisból jelentik: A képviselőház 512 szavattal 71 ellen fölhatalmazta a kormányt, hogy 13 millárd frank értékben bocsásson ki rövidlejáratú kincstári utalványokat. Lastevire pénzügyminiszter a vita során kijelentette, hogy a lavaslat a költségvetési rendszer szoros függeléké és semmiféle vonatkozásban nincsen a Ruhr-operációkkal. — Franciaország 1920 óta azon van, hogy helyreállítsa az államháztartás pénzügyi egyensúlyát és az ország jelenlegi pénzügyi nehézségeiért a felelősség Németországra hárul.

— A román király új esküű tesz. Bukarestből jelentik a román lapok, hogy Románia új alkotmánytörvényeit megszavazásuk után azonnal a király elé terjesztik, aki majd esküű tesz a parlament előtt az új alkotmányra is.

Világos drapp
bokavédő
ismét érkezett
WERNER SÁNDOR,
Piac-utca 72. szám.

— Kivándorlási láz Zólyomgyében. Szlovenszko más vidékeihez hasonlóan a nagy munkanélküliség és belőle folyó nyomor Zólyomgyében is sok ezer ember lelkében életre keltette azt a vágyat, hogy új hazát keressenek, míg az Egyesült Államok nagyon korlátozták a bevándorlást, addig a délamerikai köztársaságok a legnagyobb örömmel fogadják be Szlovenszko szorgalmas és a fardalmakat magyszerűen elviselni tudó lakosait. Így Argentína egész sereg itkos ügynökséget tart fenn, hogy a gazdaságilag esdöbe jutott európai állampolgárok sok százezernyi hajótöröttje Argentínába vegye útját. E napokban Besztercebányán is számosan kérék Argentínába szóló utlevelet. Egy hónappal pedig ezeltől háromszáz zólyomgyéi bányász vándorolt ki az Északfranciaországi bányavidékre. — Karácsony előtt több ezren mentek új hazát keresni Zólyomgyéből a világ minden tájára felé.

— Milyen lesz a tavaszi divat? Párisból a tavaszi divatra vonatkozóan a következő jelentést kaptuk: Tavasszal a selyem és a fényszővetek fognak uralkodni. A matt szövetek csak az idősébb évfolyamok viselik. Rendkívül divatosak lesznek az úgynevezett szakettruhák, amelyekett fénys selyemből készítenek, vagy crepe de chineből, vagy könnyű pongiból. A grande toilette anyaga a matalassée. A tavaszi toilette vonala továbbra is rendkívül karcsú és a szoknya majdnem a földig ér.

A bíróság Körmentit bűnösnek találta s bñntetett előléteré való tekintettel 7 hónapi börtönrre ítélte. A parancsnok az ítélet után iszonyu dűlbe gurult.

— **Diszónsdg** — mondotta — így elbánni egy intelligens emberrel!
Az ítélet ellen Körmenti föllebbezést jelentett be. De még akkor sem tudott megnyugodni és hangosan adott megbotránkozásának kifejezést. Az örök a „parancsnokot” csöndesen kivetették a teremből.

Amihez nem kell kommentár

Prága, febr. 21. Az iskolaiügyi miniszter az alábbi rendeletet intézte az iskolai hatóságokhoz:
„A nemzetvédelmi minisztérium megköveteli a cseh-szlovák hadsereg tiszteitől, hogy azok, akik sem a középiskola negyediki osztályát nem végeztek, sem polgári iskolákban rendezett önkéntesi tanfolyamról nincsen bizonyítványuk, hogy magukat 1923. májusáig utólagosan vizsgának alávevessék. E tisztek között vannak olyanok is, akik még a polgári iskola I-III. osztályából sem rendelkeznek bizonyítvánnyal. Ezeknek előbb ezen osztályok tananyagából kell vizsgázniook s csak azután tehetnek vizsgát az önkéntesi tanfolyam anyagából.”

HIREK

DEBRECENI FÜGGETLEN ÚJSÁG
politikai napilap.
A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
RÖMER RICHÁRD.
Kiadó:
MEGEDÜS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai r.-t.
Előfizetési ár: Egy hóra 250 kor.
Ezzel hosszabb időre előfizetést nem fogadunk el.
Szerkesztőség: Nappal Piac-u. 34.
Telefon 10-20.
Éjjel Piac utca 49.
Telefon 18.
Kiadóhivatal: Piac-utca 49.
Telefon 18.

— **Hideg idő marad.** Meteorológiai intézet jelentése: Hazánkban a fagy erősebb lett, úgy hogy az éjjeli minimum 6—10 fok között változik, sőt Tarcalon 13 fok hideg volt. Havazás nagyrésze megszűnt, a hóréteg egyes helyeken tíz centiméternél magasabb. Időprognózis: Egyelőre még hideg idő várható, sok helyütt csapadékkal.

— **A nagyváradi színház sorsa.** Nagyváradról jelentik, hogy Parlaghy Lajos, a nagyváradi színház igazgatója pár nappal ezelőtt megkezesést kapott a kolozsvári színészeti főfelügyelőségtől, amelyben arra hívták fel, igazolja, mióta színházgató, mikor kapta meg concesszióját és milyen összeget tesz ki az az anyagi bázis, melyre működését fekteti. — Parlaghy válaszában kijelentette, hogy amennyiben a jövő évi concesszió megadása érdekében kíván a főfelügyelőség felvilágosítást, akkor érdemleges választ erre nem ad, mert nem reflektál többé a nagyváradi színházra. Parlaghy elhatározásának az az oka, hogy a színházi választmány legutolsó ülésén a választmány tagjai korlátlan időre vendégszereplő román társulatoknak akarták rendelkezésére bocsátani a magyar színházat, minthogy a párhuzamos magyar-román színház ügye kátyuba jutott, mert a kultuszminiszter nem volt hajlandó a szubvencióként erre a célra kért egymillió kétszázezer leit megadni. A színházra Dinu Auréli lakáshivatali főnök nyújtott be pályázatot, évi ötvenezer leit bért aláírt fel és szabadkezert kért magának. Dinunak az a terve, — de ezt természetesen senki sem veszi komolyan — hogy párhuzamos előadásokat tart és két színházgatót szerződtet.

— **Gyászistentisztelet.** A Cheva Chadisa t. tagjai ezután értesítették, hogy f. hó 22-én csütörtökön d. u. 8 órakor, ugy a Deák Ferenc-utca, mint a Pásti-utcai templomban hitványoklaltal egybekötött gyászistentisztelet tartatik. Az előjáráság.
— **Új vonatok a nyírbátor vasúton.**

megkezdődik Európa népeinek második nagy csatája.

Ez Európa teljes pusztulását, teljes összeomlását jelentené.

A t. közönséget értesítjük, hogy i évi március hó 1-től a Debreczen—Nyírbátor h. é. vasúton a 12. és 13. sz. vonatokat ismét forgalomba — helyezzük. A 12. sz. vonat indul Debreczenből 4 óra 54 perckor, érkezik Nyírbátorba 8 óra 23 perckor. A 13. sz. vonat indul Nyírbátorból 14 óra 40 perckor, érkezik Debreczenbe 18 óra 30 perckor. Az igazgatóság.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1923. évi február hó 23-ik napján — pénteken — délelőtt 9 órakor a városháza közgyűlése termében rendkívüli közgyűlést tart.

— **Neurastheniás embereknel,** kiknek gyengeségét a hasi szervekben fölmerülő zavarok okozzák, a FERENC JÓZSEF keserűvíz rendbehozza a gyomrot és belek működését s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt.

— **Károlyi Mihály napilapot alapít Belgrádban?** Bécsi emigráns körökben az a hír van elterjedve, hogy Károlyi Mihály gróf, aki román és jugoszlav bankoktól az utóbbi hónapokban nagy kölcsönöket kapott, nem elégszik meg a „Bécsi Magyar Újság” finanszírozásával, hanem az utóállamokban meglehetősen népszerűtlen bécsi magyar lapon kívül egy másik újságot akar megnyerni politikája számára. Erre nézve már több kísérletet tett, az utóállamokban azonban eddig egyetlen napilap sem akart Károlyi zsoldháza szegődni. Epen ezért Károlyi Mihály gróf állítólag tervébe vette, hogy Belgrádban új magyar napilapot indít politikájának érvényesítése érdekében. Ez a bécsi emigráns körökben elterjedt hír megerősítésre szorul.

— **Felhívás.** A m. kir. belügyminiszter urnak az egyesülési és gyülekezési jog szabályozásáról szóló 3084—1919. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában kelt 88318—1919. B. M. számú körendelete értelmében felhívom a törvényhatóság területén törvényesen működő özszes egyesületeket és főkegyesületeket, hogy belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályukat — amennyiben azt ezideig a felhívásra be nem adták — valamint vezetőségük és választmányuk névsorát, a tagoknak számát, a törvényes következmények terho alatt hivatalomnál 1923. évi február hó 21-től számított 8 napon belül mutassák, illetve jelenték be. Debreczen, 1923. február 20. Csóka Sámuel, polgármesterfelvétel.

— **Kirabotak** valást. Berlinből jelentik: A teltov postahivatalban jelent meg, akik tiszviselőknék. ritették, hogy hianak és azután A rablók, nyilván három millió márow kedvelt kirabniéknek, de a hienyke a közbizberliniek este csban merészkedni iasorokban.

— **Capriba ak** lág legokosabb e get polgármester lapok jelentik — tot, amelyet a ben működő Inté géhez intézett. F get, hogy létesít a világ legkiváló nak és kutatóinai hol anyagi gondlanul hivatásuknak rhenei-tengernek szépségekben gacéira rendkívül Az ókorban a római dióhelye s ma fel irók, festők ujabban — telje tők megtalálhatj kényelmet. A sz épült egy hatalmas ma ireden áll. E hetne rendezni k tóriumokkal, szó lator lenne, ahol világ legkiválóbb

— **Féllx Salter** len német író da kesztőségünk irja lágírú bécsi író nyit levelet inté gemeine Zeitung dr.-hoz, a Reym jához, Salten n levelében megírja Mohr nevű, szír len író beklüdté melyet Beer iga előadásra. Salter ez a darab olyan nemében páratlan ebben az évszázad szinpadra. Eperen arra kéri Beer gedi át a darab színháznak, a b mivel ezt a pára ez a színház tud zott szerelozni, csak kiváló író, kritikus, ezért azt feltűnést keltett.

Világos drapp
bokavédő
ismét érkezett
WERNER SÁNDOR,
Piac-utca 72. szám.

— **Kétszázhar** képt. Berlini t kény már jelen császár esküvői rositási jogát el londoni Keyston cégnék. Miként n mos exceszár a jogért tízezer olerint kétszáz márkát kapott. válaalattól a k való kizárólagos lner illusztrier te meg hatalmas ö exceszárt tábor özszes rendleiv őssz mennyasszon zolja. Az esküvő császár megbiz mert neki a llyene is van — fénykép eladása szeketőtésbe am első ajánlatot az Hearstól, az am kapta. A Keysto nagyobb összege exceszár a rep nek a cégnék ad

— **Takarékos** rel!” Franciaorsz tén rászorul a K kisbírtokos Franc anyit, amennyi ságának elég vol

Kiraboltak egy berlini postahivatalt. Berlini szerkesztőségünk jelent: A teltowi (Berlin külvárosa) postahivatalban ma hat álarcos rabló jelent meg, akik revolvert szegezve a tisztviselőknek, ezeket arra kényszerítették, hogy helyükön ülve maradjanak és azután kirabolták a hivatalt. A rablók, nyilván éretlen suhancok, három millió márkát raboltak el. Teltow kedvelt kiránduló helye a berlinieknek, de a háboru óta meglehetősen gyenge a közbiztonsága, úgy hogy a berliniek este csak nagyobb társaságban merészkednek sétára a teltowi fasorokban.

Capriba akariák telepteni a világot legokosabb emberrel. A Capri-sziget polgármestere — mint a párisi lapok jelentik — kiadott egy röpiratot, amelyet a népszövetség kebelében működő Intellektuellek szövetségéhez intézett. Felszólítja a szövetséget, hogy létesítsenek Capri szigetén a világ legkiválóbb íróinak, tudósainak és kutatóinak állandó otthonát, ahol anyagi gondok nélkül és zavarattalanul hivatásuknak élhetnek. A Tyrhenei-tengernek ez a természeti szépségeiben gazdag szigete ilyen célra rendkívül alkalmasnak látszik. Az ókorban a római császároknak és a gazdag rómaiaknak volt kedvelt üdülőhelye s ma is gyakran keresik fel írók, festők a szigetet, amely — utjabban — teljesen kiépült s látogatók megtalálhatják a legmodernebb kényelmet. A szigeten még 1371-ben épült egy hatalmas kolostor, amely ma üresen áll. Ezt az épületet be lehetne rendezni könyvtárakkal, laboratóriumokkal, szóval olyan laikus kolostor lenne, ahová elvonulhatnának a világ legkiválóbb tudósai.

Félix Salten a csejé egy ismeretlen német író darabjairól. Bécsi szerkesztőségünk írja: Félix Salten, a világhírű bécsi író és kritikus érdekes nyílt levelet intézett a „Wiener Allgemeine Zeitung” hasábjában Beer dr.-hoz, a Reymundtheater igazgatójához. Salten nagy feltűnést keltett leveleiben megírja azt, hogy egy Max Mohr nevű, szinte teljesen ismeretlen író beküldte neki új darabját, amely Beer igazgató már elfogadott előadásra. Salten megállapítja, hogy ez a darab olyan kiváló és a maga nemében páratlan alkotás, amely még ebben az évszázadban nem került színpadra. Epen ezért barátságosan arra kéri Beer igazgatót, hogy engedje át a darabot a legelső német színháznak, a bécsi Burgtheaternek, mivel ezt a páratlan műalkotást csak ez a színház tudja méltó keretek között színrehozni. Félix Salten nemcsak kiváló író, hanem a legszigorúbb kritikus, ezért áradozó levele óriási feltűnést keltett.

Világos drapp bokavédő
ismét érkezett
WERNER SANDOR,
Piac-utca 72. szám,

Kétszázharmincmillió márka egy képért. Berlini tudósaink írja: Miként már jelentettük, Vilmos ex-császár esküvői fényképének sokszorosítási jogát eladta a new-yorki és londoni Keystone View Film Company cégnek. Miként most értesülünk, Vilmos ex-császár a kép sokszorosítási jogáért tízezer dollárt, akkori érték szerint kétszázharmincmillió német márkát kapott. Az angol-amerikai vállalat a kép Németországban való kizárólagos közlési jogát a „Berliner Illustrierte Zeitung” vásárolta meg hatalmas összegért. A kép az ex-császár táborszereplésében, összes rendjeivel, új feleségét pedig menyasszonyi ornatásban ábrázolja. Az esküvő után Vilmos ex-császár megbizta sajtófőnökét — mert neki a sajtóvezetésben még ilyen is van — hogy az esküvői fénykép eladása céljából lépjen összeköttetésbe amerikai kiadókkal. Az első ajánlatot az élelmes exuralkodó Hearstól, az amerikai újságírártól kapta. A Keystone vállalat azonban nagyobb összeget ígért és ezért az ex-császár a reprodukálási jogot ennek a cégnek adta el.

Takarékoskodjunk a kenyérről. Franciaország tudvalevően szintén rászorul a külföldi gabonára. A kősbirtokos Franciaország nem termel annyit, amennyi az ország gyér lakosságának elég volna. A gabonabozsá-

tal azonban lenyomja a francia frank értékét. Ezért mozgalmat indítottak, hogy minél kevesebb gabonát hozzanak be. „Takarékoskodjunk a kenyérről!” — ez lett a jelszó. Ezt a jelszót falragaszok, újságok és röpiratok viszik szét a nép közé. Hogy a propaganda még hatásosabb legyen, Chéron földművelésügyi miniszternek — mint Párisból írják — az az ötlete támadt, hogy a „takarékoskodjunk a kenyérről!” jelszót szikratávírón is szétörpített az ország minden részébe. A magán szikratávíró-állomások Franciaországban igen elterjedtek s alig van olyan falu, ahol két-három lakos fel ne szereltette volna házáat ilyen szikratávíróval. Tegnapelőtt este azután Franciaország összes szikratávírói a következő figyelmeztetést adták le: — „Halló, halló! A földművelésügyi miniszter arra kér minden jó franciát, hogy takarékoskodjék a kenyérről!” Chéron ötletének nagy sikere volt. Az újságok sokat írnak róla s annak a reményöknek adnak kifejezést, hogy az ötletnek sikere is lesz.

Színházi vacsorák a Royálban.
— **Tűkörgyártás, üvegciszolás, régi tükrök újja öntése, üvegtárgyak díszítése** Sipkovits Béla üvegműipari vállalata Szív-utca 15—14. Telefon 356.
— **Egyháztéren** Vitárius Sándor és Társánál tessék harisnyákat, Jumper-selymeket vásárolni.
— **Ozsonázzon délutánoként a Royal-kávéházban.**
— **Szörméket javít, alakít** Klonda szücs, Iparkamara, telefon 14—25.
— **Pénztárhoz** gyakorlott kisasszony azonnali belépésre jelentkezzen, Hegedüs Áruház, Pac-u. 49.

SZÍNHÁZ

MUSOR:
SZERDA: B) bérlet. Dollárkirálynő. CSÜTÖRTÖK: C) bérlet. Dollárkirálynő. PÉNTEK: D) bérlet. Dollárkirálynő. SZOMBAT: délután: Három a tánc; este: A mi falunk. VASÁRNAP délután: Az a huncut kéményseprő; este: Hamburgi menyasszony.

A Dollárkirálynő a legüdébb Fall-operett melódiai a ma esti reprizen is a régi fényben ragyogtatták színeiket. A dallamos-muzsika teljes ténnyében örítte meg azt az úde romantikát, könnyű, scholsem éles vagy durva szentimentalizmust, amik — ha elismerjük a tetszetős librettó erejét is — mégis csak legizazabb értékei a kedves, régi operettnak.

A Csokonai-színháznak alkalma volt a mai viszonyokhoz mérten elsőrangú előadásban adni a Dollárkirálynőt. Voith Honka Gladys szerepében érvényesítette gyönyörű hangjának értékeit. Kirobbanó temperamentumának jól megfelelt az idősebb dollárkirálykisasszony szerepe. A parasztesületben látott nagyértékű teljesítménye után kénytelenek vagyunk vendéget látni benne az operett színpadon, de — szívesen látott vendéget, akiben elég az alkalmazkodó képesség, hogy a könnyebbül muzsa otthonban is teljes biztonság-gal mozogjon. Simulékony, egyes játéka igazolja azokat, akik előre igen sikeresnek vélték kirándulását az operett mezőre.

Timár Ila Daisy-je a repriz meg-
lepetése volt. A Csokonai-színház közelmúltjában, sajnos, nem volt alkalma a debreczeni közönségnek elsőrendű művésznőtől látni a kedves amerikai bakfisi szerepét. Timár Ila ma igen finom árnyalatokban kihozta a szerep minden erényét: az amerikai lányka fiús báját, pattogó temperamentumát, az öntudatlan biztosságot, amit az amerikai lányok jellemzőjeül tekintenek és pompásan kihasználta azokat az előnyöket, amelyeket a librettó juttat a kedves Daisynek. Ragyogó hangja és kiváló táncetisége feljessé tették Daisy sikerét.

Kovács Terus, a Király-színház kis művésznőjét alakította a művészi eszközöknek azzal a bőségével, amelyet nála már elégszer értékelünk kellően. Szikrázó temperamentuma, nagyszerű táncai sokszor elragadták a közönséget. Egész, úde alakot, levegőt hozott a színpadra.

A darab férfi szereplői is kivették részüket a sikerből. Unger István elegáns volt, ügyes, szimpatikus bonviván. Krompachl kedves, jó figurát hozott a színpadra és szépen énekel.

A kitűnő Malassy-né groteszk humorra, Rolkó jó figurája és Markovics ügyes alakja, táncra erősségei voltak az előadásnak.

A darabot lelkiismeretesen rendezte, tetszetős keretbe Unger István állította. A zenei rész gondos tanításért és az ismét jó munkát produkáló zenekar vezényléséért Müller Mátyást illeti dicséret. (T. L.)

A színházi iroda hírei:
Óriási siker jegyében folyt le a Dollárkirálynő tegnapi felülitásán. — Jegyelvét a holnapi és pénteki előadásokra.
Gyermekelőadás vasárnap délután. Színrekerül: A huncut kéményseprő.
Három a tánc, szombaton délután Timár Ila-val Naca szerepében.

K. Várady Olga és Kardos István hangversenye. A debreczeni zenebarátok élénk érdeklődéssel és a művészi élvezet biztos reményiségével várják K. Várady Olga és Kardos István hangversenyét, amely a mult hétről elmaradt és ma szerdán este 8 órakor minden biztonnyal meglesz a városi zeneiskolában.

Jön! Fekete gyémántok Jókai regénye, egyszerre látszák Omnia és Uránia.

Ma két sláger az Apollóban. Siron-tuli feleség, filmregény 5 felvonásban és a Tettek embere, egy amerikai választás története 5 felvonásban. A főszerepben Hort Gibbson.

Vigszínház. Közékvánra csak szerdán két legszebb magyar film: Gyermekszív, Montgomeri regénye. Szécsi Ferkóval és Ötödik osztály Lóth Ila-val.

Csütörtökön: Otello a velencei mór. Leghíresebb német művészekkel.

KÖZGAZDASÁG

Tőzsdénapok

Budapest, febr. 20. A tőzsdéi naptár február hónapban a következőképen alakul:

Ezen a héten még kétszer, szerdán és szombaton lesz tőzsdénap, pénteken pedig kassza nap. A jövő héten hétfőn, szerdán és csütörtökön tartanak fizetési napot, péntézi nap pénteken, március 2-án lesz.

Március 5-től kezdve hetenként 4 tőzsdénap lesz.

Tőzsdéi magánforgalom
Zürichi zárlat: 0.19 és fél
Budapest, február 20.

Az értékpapír piacon a kosztópénz újabb drágulása éreztette és a bankok egymás közötti forgalmában az irányzat ingadozó volt. A délelőtti folyamán a nehéz papírokat keresték. Később kínáltak a részvényeket és különösen a nehéz papírokat mutatkozott kínálat erősebb arányokban. Georgia 130—175000, Salgó 62—63000, Rima 11600, Cukor 474—480000, Nasic 135—138000, Stummer 310—320000. Általában közszén 220000.

A délutáni órákban az irányzat még inkább ellanyhult és hír szerint a bankok egymás közötti forgalmában alacsonyabb árfolyamokat jegyeztek. Stummer 285000, Izzó 100000, Részvénysör 70000, Georgia 160—163000, Nasic 146—140000, Láng 37000, Államvasutak 32000, Rima 11500, Schlick 15000, Hazai fa 13500, Gummi 31000.

Zürichi zárlat.

Zürich, február 20. (Zárlat.) Berlin 237, Hollandia 209 és fél, Newyork 529 és háromnegyed, London 2487, Páris 3217 és fél, Milánó 2542, Prága 1567 és fél, Budapest 10 és fél, Belgrád 505, Bukarest 250, Varsó 146, Bécs 74 és fél, osztrák bélyegzett 75 Szófia 305.

Terménytőzsde

A mai terménytőzsde irányzata változatlanul tartott, a forgalom azonban csekély volt. Némi érdeklődés csak a tengeriben és rozsban mutatkozott, egyebek elhanyagoltak maradtak.

Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszavidéki 12900—13000, egyéb 12800—900 78 kilós tiszavidéki 13100—200, egyéb 12900—13100, rozs 8200—300, árpa 8500—700, zab 8200—300, tengeri 7800 8000, korpá 5100—150.

Előfordult kötések: Buza 1 vagon 76 kilós 13000 Kákápolna, 2 vagon 78 kilós 13000 Nógrád, rozs 1 vagon 8200 Füzesabony, 1 vagon 8250 Dabas, 1 vagon 8250 Szarvas, árpa 1 vagon 8550 Budapest, zab 2 vagon 7800 Sárospatak, tengeri 1 vagon 7800 dunán-

tuli állomás Kasosvár, 1 vagon 7800 dunántuli állomás, 1 vagon 7700 Zemplén.

A devizaközpont hivatalos árfolyamai

Valuták:

	Vétel	Eladás
Napoleon	10200.—	
Márka	0.01350	0.01500
Hollandi forint	1065.—	1100.—
Lira	130.—	136.—
Angol font	12700.—	13000.—
Lira	127.50	133.50
Francia frank	162.—	172.—
Dollár	2700.—	2775.—
Lengyel márka	0.650	0.750
Szokol	80.—	84.—
Svájci frank	510.—	530.—
Osztrák korona	0.0380	0.0400

Devizák:

Belgrád	25.50	27.50
Amsterdam	1065.—	1100.—
Bukarest	12.50	13.50
London	12700.—	13000.—
Berlin	0.01350	0.01500
Milánó	130.—	136.—
Páris	162.—	172.—
Prága	80.—	84.—
Zürich	510.—	530.—
Bécs	0.0380	0.0400
Newyork	2700.—	2775.—
Varsó	0.650	0.750

Klein Béla
écskavas- és nyersterménykereskedő
Kisállomás mellett.
Telefon 6—28.
Fizet:
Kovácsolt vasért kilónként K 15—
Kályhaöntvényért „ „ 35—
Gépjárműöntvényért „ „ 50—
Nagyobb tételt elszállít.
Hivatalokért használható ad.

Új és használt TEHERAUTÓK
és pótkocsik raktáron.
Róka és Társa Automobil R.-T.
Budapest, V., Csanády-u. 3.

Kartellen kívüli, előkelő
biztosító társaság
helybéli vezérigazgatója átadó.
Tapasztalt, hivatalos biztosítók
ajánlásával is szívesen fogadják.
Ajánlatokat kérünk „Pro-
dukív és megbízható” jellegre
TENZER GYULA hírdetőirodájában
Budapest, IV., Szervita-tér 8.

Legszebb cigányzene a Gambrinusban!!
Rácz Jancsi és Napoleon
hegedű és csellóművészek 11 tagú zenekarral játszanak.

Veszek
legmagasabb árban
aranyat, ezüstöt,
brillánst és gyöngyöket
GRITSCH GYÖRGY Kossuth u. 18.
(Saját ház.)

Legszebb alkalmi ajándék egy prima zsebóra
Omega. Doxa. Longines.
Inga órák minden butor színen.
Dívtos ékszer, jeggyűrűk
— legolcsóbban kaphatók —
BLATTNER BELA
Órák és ékszerész, Kossuth-u. 4.
Arany, ezüst beváltás!

Száraz tüzfát

aprítva és hasábosan, házhoz szállítva, valamint vagonféltelben legolcsóbban vásárolhat
BÉKESI ÉS LÖW
 fahereskedőknél
 Homokkert, Bánffy-u. 4.
 Hungária-malom mellett.
 Telefon 9-45.

Demetrovitsné és Kovács

angol és francia női divatterme
 DEBRECZEN, Püspöhi palota.

Női kalapok

divat szerint készen endelésre kaphatók
Sándor Margit női kalap termében
 József királyi herceg-utca 5.
 (Bika-épület.)

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. thj. város árvaszéke közhírré teszi, hogy felügyelete alá tartozó egyik kiskoru tulajdonát képező, gyámpénztári őrizetben levő 1 arany gyűrű nagy briliáns és zafir kövel az 1923. évi február hó 27. napján délelőlt 11 órakor tartandó nyilvános árverésen a legelőbbet ígérőnek eladták. A kikiáltási ár 360 000 korona. Árverési feltételek a hivatalos órák alatt Kovács Kálmán árvaszéki ülnöknel (Árvaszék Csapó utca 19.) megtekintethetők.

Kelt Debreczen város árvaszéke nek 1923. évi február hó 14. napján tartott üléséből.

Városi árvaszék.

Megnyilt a Központi Éléstár

Miklós-utca 2. sz.
 (Apolló-mozgóval szemben).
 Kapható jutányos áron mindennemű liszt értelmény, buza dara, korpa, bab, burgonya, hagyma, dió és egyéb élelmiszer.

Jancsó Testvérek

a mai kor igényeinek megfelelően berendezett asztalos áru gyára.
 Gyártelep:
Bározi-utca 3. Telefon 1035.
 Üzlet:
Csapó-utca 17. Telefon 1030.
 Elvállal: műbutor megrendelést kicsinyben és nagyban, valamint épület-, boltberendezés és portál munkákat.
Fakoporsó nagyban és kicsinybeni eladás.

Ócska ólmot

ólomcsöveket, sulyokat, tömitéseket bármily mennyiségben
VESZ
HEGEDÜS ÉS SÁNDOR R.-T.
 Piac-u. 49., második udvarban.

A legszebb és legolcsóbb olvasmány!

a „Nyugat” régi példányszámai.

Ára darabonként 50 korona. Minden szám egyenlő értékű a legértékesebb könyvvel. 150 KÜLÖNBÖZŐ SZÁM. Megrendelhető a péz. előzetes beküldése mellett a **Nyugat** kiadóhivatalában, Budapest, Vilmos császár-ut 51.

12. kgy. szám. Berettyóújfalú község előjáróságától.

Versenyárgyalási hirdetés.

Berettyóújfalú község előjárósága a község utcáin és terein lefektetett gyalogjárók kijavítása, illetve ujjaépítésére nézve zárt írásbeli versenyárgyalást hirdet. A községi képviselőtestület által megállapított részletes ajánlati feltételek a hivatalos órák alatt községi főjegyző irodájában megtekinthetők s ugyanakkor ugyanott darabonként 100 korona kikiáltási díj ellenében beszerezhetők.

Az ajánlat benyújtói tartoznak a benyújtás alkalmával 200.000, azaz Kettőszázezer koronát községi pénztárba elhelyezni, vagy előbb említett összegről szóló takarékpénztári betéti könyvet, óvadékképes állampapírokat esatolni.

Ajánlatok folyó évi március hó 18. napjának déli 11 órájáig adandók be, amikor a zárt ajánlatok azonnal felbontatnak.

A község fenntartja magának azon jogát, hogy az ajánlatok közül szabadon választ, vagy egyiket sem fogadja el, vagy végül a zárt ajánlatot tett személyek között nyilvános szóbeli versenyárgyalást tart.

Berettyóújfalú, 1923 február 18.

Gyány Ferenc s. k. főjegyző.
 Pozsár István s. k. bíró.

Épületfa, deszka, léc,

kátrányos fedélemez és mindennemű építési anyagok legolcsóbban beszerezhetők
Burger és Weinberger fatelepén,
 Szoboszlai-ut 1. Telefon 11-82.
 Száraz tűzifa házhoz szállítva megrendelhető.

TÁVASZI DIVATLAPOK

óriási választékban már kaphatók
Hegedüs és Sándor
 r.-t. könyvkereskedésében.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szög 20 korona, minden további szög 8 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szög 40 korona, minden további szög 4 korona. - Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

POSTA

„Komoly” jellegre levél van a kiadóban, kérjük átvenni.

VÉTEL

Aranyat, ezüstöt, drágaköveket, hamis fogakat legmagasabb árrban vesz
Braun Mór
 ékszerész, Piac-u. 31.
 Mihalovits gyógyszer-tára mellett.

Ócska ólmot kisebb-nagyobb mennyiségben veszünk. Onody és Hampel, Péterfia 37.

ELADÁS

Selyem ernyők alkalmi ajándéknál
Görcsös Lajosnál
 Bathfányi-utca 26.

Száraz tűzifa aprított és hasáb házhoz szállítva, a legolcsóbban Unió fatelepén. Ispotály-telep 1. Telefon 7-79.

Abronsvas kapható a kiadóhivatalban
Eladó családi ház!
 Tócskerti, Faiskola-utca 7. szám alatti, véleményes kerítél és gyümölcsfákkal, kúttal, istállóval, fűskamrával, ser ésóllal, kőtőn baromfiudvarral. Értekezni a helyszínen özy. Polgári Gáborné tulajdonossal.

Gyermek fürdőkád és két csi lár eladó
 Bundi utca 15. sz. alatt.

Ebédülő kredenc, asztal, 4 szék és egy nagy tükör dílfából, nagyon jó állapotban eladó. Értekezhetni lehet Péterfia 18., a délelőtti órákban.

KERESLET

Aranyat, ezüstöt, briliánsat, szögédulát vesz legmagasabb napi áron Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.
Feles konyhakertész és egy majorosnét baromfi tenyésztéshez keresek. - Értekezhetni Bethlen-u. 18.

Megbízható ügyes, fiatal szolgálónal felvétetik Kalap-üzem, Piac-utca 9.

Üzlethelyiséget keresek raktárral és pincével lehetőleg azonnalra a központban. Értekezhetni Klein Vilmos festékkereskedőnél Fűvészker-u. 22. sz.

Használt borois hordókat sürgősen keresek megvételre. Csók-utca 3.

Mérlegképes könyvelő állást keres. Cim a kiadóban.

Fiatalt pár keres butorozott szobát konyhával, a Fátér közelében. Schwartz Mór, Hatvan-utca 86.

Segéd-munkás azonnali belépésre felvétetik a **Hegedüs és Sándor** nyomdai r.-nál.
Piac-u. 49.

VEGYES

Elektra elektrotechnikai vállalat. Cégtulajdonos Gold Sándor. - Villanyvilágítás, motorok, csengőberendezéseket, javításokat legjutányosabban készít. - Debreczen, Hatvan-utca 2., I. em. Telefon: 895.

Mindenféle kézimunka himzést vállalunk. Divatáru, Csapó-utca 28.

Gyermekkoszt nagyban és kicsinyben legújabbesabb kivitelben készit és raktáron tart. Új koscsikereket, továbbá nikkelezést és javítást szakszerűen készit Pongrácz műlakatos, Domb-utca 20.

Sapkatzem megnyilt!

Mértékzerintli rendelések, eladások, különböző sapák, gépelt kalapok Senónnél, Piac-utca 6. és az üzemben Külsővásártér 19/a. Szabóknak árendésmény.

Kereskedők és iparosoknak mérlegképes könyvelő ócska, oraszámra könyvel. Telefon 1036.

Menekült óras szakszerűen, megújuló ócska vállalat **javításokat** Rákóczi-utca 36. sz.

Könyvvezetést vállalok, irányítok és bevezetek. Adomérlegelt kereseti ado kimutatáshoz készitek. Telefon 801.

Porosz köszönet
Hazai köszönet
Retorta faszenet
Száraz tüzfát
 megrendelésre kicsinyben és vaggontételben azonnal szállit

Grünfeld
 Csapó-u. 16.
 Telefon 932.